

BESZÁMOLÓ

---

a Bankszövetség 2015 I. negyedévi tevékenységéről

Budapest, 2015. május

Tartalomjegyzék

I.	Vezetői összefoglaló	3
II.	Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei.....	7
III.	Vállalati hitelezés.....	9
	A Növekedési Hitelprogram Plusz (NHP+) bevezetése és a Növekedési Hitelprogram második szakaszának feltételeiben bekövetkezett változások.....	9
IV.	Lakossági hitelezés	10
	Az elszámolási törvény és a forintosítási törvény nyitott kérdései, februári módosítása	10
	Az elszámolási folyamat végrehajtásával kapcsolatos további konzultációk, adatgyűjtések	11
	A gyűjtőszámla hitelek kezelése az elszámolási folyamatban.....	12
	Az elszámolási folyamat hatása az adósnylvántartásra - KHR feladatok.....	13
	Az elszámolási törvénnyel kapcsolatos alkotmányjogi panasz tervezet	13
V.	A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények	14
	A magáncsőd törvényjavaslat egyeztetése az IM-mel, az NGM-mel és az MNB-vel	14
	Az OBA és a Beva brókercsődök miatti kiürülése, a Quaestor törvény.....	15
	A „tavaszi saláta” törvény - a Hpt. és a Tpt. módosítása.....	16
	Az új Ptk. és a kapcsolódó jogszabályok hatályosulásának áttekintése	16
	A negatív kamattal kapcsolatos szabályozás	17
	A csalárd csődről szóló összeállítás az IM részére, Az Európai Bizottság üzleti kudarc és a fizetéképtelenség új megközelítéséről szóló ajánlása	17
VI.	A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos, és egyéb hatósági fejlemények	17
	Tárgyalássorozat a MARK-kal a rossz portfóliók átadásáról	17
	A Jelzáloghitel Megfelelési Mutató (JMM) bevezetése.....	18
	A DMM mutató módosításának és új devizaegyensúlyi mutató bevezetésének a kezdeményezése	19
	Adatszolgáltatás	20
	A Gazdasági Versenytanács előzetes véleménye a BankAdattal kapcsolatban	20
	Egyeztetések a NAV adatigényéről.....	20
VII.	Pénzforgalom.....	21
	Felkészülés a pénzmosási ország vizsgálatra (Moneyval) – országgockázatok összesítése	21
	Az EU SEPA Vég-dátum rendeletéből adódó hazai feladatok értelmezése, hatósági egyeztetés.....	21
	A Magyar SEPA Egyesület (MSE) végelszámolása - a záró taggyűlés	22
	A forint csatlakozása a CLS-hez	22
	GIRO: IG2 ciklus sűrítés	23
	Az internetes fizetések biztonságával kapcsolatos felmérés előkészítése és lebonyolítása.....	23
	Bankkártya aktualitások, fraud események és fenyegetettségek.....	24

Közreműködés a kétszeri ingyenes képzésvételre vonatkozó MNB felmérésben	24
Az új 10 ezres bevezetésének tapasztalatai	25
Egyeztetés a KLIK-kel a pedagógusok kártalanításáról.....	25
VIII. Számvitel, adózás	25
Az IFRS áttérés előkészületei.....	25
A devizahitel elszámolással összefüggő számviteli és adókérdések	26
A tartós befektetési számla (TBSZ) hosszabbítás kérdései.....	26
IX. Bankszövetségi fejlemények	27
Felkészülés a Testületi Ülésre (Alapszabály, tagdíjszabályzat módosítás)	27
Pénz7 – Magyar részvétel az Európai Money Week programsorozatban	27
Az előzőekben nem említett Munkacsoportok	28
Kommunikációs statisztika és aktualitások	29
MELLÉKLET.....	30
NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	30
I Globális szabályozás	30
I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB).....	30
I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)	31
II Európai szabályozás.....	32
II.1 Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM) – Európai Központi bank	32
II.2 Strukturális reform	34
II.3 Az Európai Bizottság Zöld Könyve a Tőkepiaci Unióról (CMU)	35
II.4 Az EU Pénzforgalmi irányelvének módosítása (PSD II).....	36
II.5 Európai Bankhatóság (EBA).....	36
II.6 Európai Bankföderáció	37

I. Vezetői összefoglaló

2015 első negyedében az előző év globális gazdasági folyamatai nem változtak lényegesen, a világgazdaság helyzetét elsősorban az energia- és nyersárak drasztikus esése és a dollár árfolyam jelentős emelkedése befolyásolták. A különböző országok és régiók igen változatos teljesítményt nyújtottak. Az USA gazdasági teljesítménye továbbra is igen jó, a növekedés hajtóereje a belső

fogyasztás és a beruházás. Az Európai Unióban főként az alacsony olajárak, az agresszív monetáris politika, a javuló hitelpiacok és a fogyasztás erősödése következtében lassan helyreáll a növekedés, de Görögország euró zónából való kilépésének a lehetősége változatlanul kockázatot jelent. Japán kilábalni látszik egy ismételt visszaesésből és a gyengülő jen miatt exportteljesítménye is javuló. Az olajár esése és az orosz-ukrán területi vita miatti szankciók tovább mélyítették az orosz gazdaság válságát, míg a kínai gazdaság lassulását a növekedés stabilizálása érdekében tett intézkedések sem tudták megfékezni.

Az első negyedév végéig, éves alapon - az Európai Unió gazdaságának lassú erősödése miatt inkább kedvező külső környezetben - a magyar GDP 3,4%-kal bővült, elsősorban a 11,6%-os ipari növekedés következtében. A felhasználási oldalon a növekedést a háztartási fogyasztás és a javuló nettó export is segítette. A fogyasztói árak a tavalyi év azonos időszakához képest átlagosan 1%-kal csökkentek és inflációs nyomás jelei továbbra sem mutatkoznak. Az infláció tartós csökkenése további kamatmérséklésre adott lehetőséget: így az MNB a tavaly júliustól 2,1%-on álló alapkamatot márciusban 1,95%-ra (áprilisban 1,8%-ra, májusban 1,65%-ra) csökkentette. Az egyensúlyi mutatók is kedvezően alakultak; az államháztartás központi alrendszerének hiánya (536,7 milliárd forint) - az adóbevétel növekedése és a kamatkidadások csökkenése következtében - 164,5 milliárd forinttal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. A fizetési mérleg adatok a külső egyensúlyi helyzet folyamatos javulását mutatják. A lakossági deviza jelzáloghitelek forintosítása miatt csökkenő külső adósságállomány és a költségvetési fegyelem továbbra is támaszt adtak a forint euróval szembeni árfolyamának, de a svájci jegybank januári lépései, valamint az amerikai kamatemelési várakozások a forint svájci frankkal és dollárral szembeni gyengülését okozták.

A hitelintézetek összesített mérlegfőösszege az első negyedévben kis mértékben (-1,6%) tovább zsugorodott. Az eszközállományon belül jelentősebb szerkezeti átrendeződések történtek; a likvid eszközök állománya tovább nőtt, az elszámolt értékvesztések mérséklődtek, a hitelállomány 5%-kal szűkült, a vállalati hitelállomány csökkenését sem a bankszektor hitelezési hajlandóságának növekedése, sem a Növekedési Hitelprogram Plusz nem tudta megállítani. A forrás oldalon a betétállományok 2%-ot némileg meghaladóan csökkentek. A deviza alapú lakossági hitelek elszámolásának következtében a céltartalékok állománya nagymértékben, csaknem 450 milliárd forinttal csökkent (-61%). A hitelintézeti szektor az első negyedévet számszakilag az előző évinél 21%-kal magasabb, 93 milliárd forintos adózás előtti nyereséggel zárta. Ezzel együtt - az összességében a 105 milliárd forintnyi értékvesztés és a céltartalék visszairás eredménynövelő hatásától eltekintve - a bankszektor továbbra sem termelt nyereséget. Ugyanakkor pozitív, hogy a szektor - az elszámolásokkal összefüggő többlet munka- és eszközigény dacára - összességében 2,2%-kal csökkenteni tudta az általános költségeit. Ezzel szemben a jövőbeni jövedelemtermelő képességet rendkívül kedvezőtlenül befolyásolhatják a különböző védelmi alapok (Országos Betétbiztosítási Alap, Befektető Védelmi Alap, Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapja) brókercsődök nyomán előállt feltöltési, illetve előlegfizetési kötelezettségei.

A szektor kapacitásait ez év első negyedévében is mindenekelett az elszámolási, a forintosítási és a fair bank törvény végrehajtásával kapcsolatos feladatok kötötték le. Miközben rohamosan közeledett a tényleges deviza- és a devizaalapú hitelek február 1-i elszámolási fordulónapja és a március 31-i véghatáridő a deviza- és devizaalapú hitelekkel kapcsolatos elszámolás könyvviteli nyilvántartásokban történő rögzítésére, az év elejére számtalan nyitott jogértelmezési kérdés maradt, ami szükségessé tette a törvényalkotásért felelős Igazságügyi Minisztérium, illetve a kapcsolódó rendeletekért felelős MNB állásfoglalását. A konzultációk nyomán az is világossá vált, hogy nem kerülhető meg az elszámolási és forintosítási folyamatot szabályozó törvények módosítása sem, amelyre a február végén kihirdetett *2015. évi II. törvényben* került sor. Az MNB 58/2014.(XII.17.) évi tájékoztatási rendeletét ugyancsak módosították. A folyamatosan alakuló, mozgásban lévő jogszabályi környezet hátrányosan befolyásolta a bankok felkészülését, az amúgy is igen szűkre szabott határidők betartását, de a bankok ezzel együtt igyekeztek minden tekintetben megfelelni a

fogyasztókkal szembeni - az új szabályozás támasztotta - kötelezettségeiknek. A banki és a bankszövetségi szakemberek tevékenyen részt vettek a szükséges jogszabály módosítások és pontosítások előkészítésében, illetve az értelmezést elősegítő megbeszéléseken. Az Igazságügyi Minisztériummal, a Nemzetgazdasági Minisztériummal és a Magyar Nemzeti Bankkal folytatott egyeztetéseken túl a Végrehajtói Kamarával, a követeléskezelők képviselőivel (MAKISZ) és a Pénzügyi Békéltető Testülettel is konzultáltunk, s tagbankjaink az MNB elszámolási folyamathoz kapcsolódó adat- és információ kéréseinek is eleget tettek. A mindennapi munkában kialakult konstruktív együttműködés ellenére a Bankszövetség fenntartja az elszámolási (2014. évi XL.) törvénnyel szembeni alkotmányos aggályait, ezért külső szakértő felkérésével alkotmányjogi panasz tervezetet készítettünk, amit saját beadványuk elkészítéséhez tagjaink rendelkezésére bocsájtottunk.

A negyedév másik meghatározó feladata a magáncsőddel kapcsolatos jogszabályalkotáshoz kapcsolódott. A Kormány február elején fogadta el a természetes személyek adósságrendezéséről szóló törvényi szabályozás koncepcióját, amelynek értelmében magáncsőd-védelmet olyan adós kérhet, akinek vagyona és törlesztésre fordítható jövedelme nem elég a törlesztési kötelezettségeinek teljesítésére. A magáncsőd szabályozást az azt támogató politikai pártok bevallottan a továbbra is problémával küzdő jelzáloghitelesek helyzetének a rendezési eszközeül szánják. A törvénykoncepció, illetve a konkrét normaszöveg egyeztetése az IM irányításával és az MNB, az NGM, valamint a Bankszövetség elnöksége által kijelölt szakértői munkacsoport részvételével február közepétől folyamatosan zajlott. A májusban benyújtott törvényjavaslat parlamenti elfogadását követően a kormány még hat, az igazságügyi miniszter pedig még tizenkét végrehajtási rendeletet köteles megalkotni a rendszer 2015. szeptember elsejei indulása és működőképessége érdekében.

A Magyar Nemzeti Bank pénzügyi stabilitásért felelős területe további szabályozó eszközökkel kívánja érdekeltté tenni a bankokat a véleménye szerint egészségesebb mérlegszerkezet kialakításában. Így a jegybank az Európai Központi Bankkal folytatott egyeztetést követően - várhatóan júniusban - rendeletet ad ki a Jelzáloghitel Megfelelési Mutató (JMM) bevezetéséről. Az MNB a Deviza Megfelelési Mutató (DMM) módosítását és egy új devizaegyensúlyi mutató bevezetését is kezdeményezte.

Az előzetes ütemtervtől némiképp elmarad a kereskedelmi ingatlanokkal fedezett, rossz minőségű banki portfóliók MARK Zrt.-nek való átadása. Az MNB jelenlegi kommunikációja szerint az első kötelező ajánlattétel, illetve tranzakció csak a harmadik negyedévben várható.

A Versenytanács februárban eljuttatta az illetékesekhez a Gazdasági Versenyhivatal által a BankAdat kapcsán feltételezett tiltott megállapodás ügyében 2012-ben indított eljárásban kialakított előzetes álláspontját. A Bankszövetség - az adatbázisok létrehozását érintő törvénymódosítás kezdeményezése mellett - megbízott egy EU-s versenyjogban jártas nemzetközi tanácsadót az előzetes véleményben foglaltak cáfolatát segítő háttér tanulmány elkészítésével. Várható, hogy az immár három éve tartó eljárást a június eleji tárgyalásokat követően - esetlegesen az érintett szereplők kötelezettség vállalásának az elfogadásával - lezárják.

A pénzforgalom területén a pénzmossási ország vizsgálatra való felkészülés, a SEPA végdátum rendeletéből adódó hazai feladatok értelmezése, a Magyar SEPA Egyesület záró taggyűlése, a forint CLS-hez való csatlakozása, a GIRO ciklussúrírtése, a bankkártya csalások elleni védekezés, valamint az internetes fizetések biztonságával kapcsolatos, illetve a kétszeri ingyenes készpénzfelvételre vonatkozó felmérések kívánnak említést, míg a számvitelt érintően a magyar bankrendszer 2017-től tervezett IFRS áttérése jelenti a legnagyobb feladatot.

A kommunikáció területén az Európai „Money Week” keretében megrendezett, rendkívül sikeres „Pénz7” programsorozat megszervezése érdemel kiemelt.

A globális szabályozásban 2015 elején nem született alapvetően új kezdeményezés, ebben az évben a korábban elhatározott szabályozás, véglegesítése folyik. A tőke-megfeleléssel kapcsolatban javítják a mutatók konzisztenciáját és összehasonlíthatóságát, illetve tovább dolgoznak a legkésőbb 2017-ig véglegesítendő áttételi rátán. A Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) 2015-ben kidolgozza a teljes veszteségviselő kapacitásra vonatkozó sztemderdet, és áttekinti a központi szerződő felek szanálása és szanálási tervezése terén elért eredményeket. A G20-ak támogatásával jelentős lépések történtek az OTC derivatív piacok homályosságának a felderítésére és most az a feladat, hogy a kapcsolódó jelentéseket valóban hatékonyá tegyék. Az új kockázatok és sérülékenységek kezelésénél az FSB nagy hangsúlyt helyez a kapcsolódó adatgyűjtésre, a kockázatok felismerésére és kezelésére, a piaci struktúrák javítására.

A Bázeli Bizottság tevékenysége - a tervek szerint - az előttünk álló két évben a szabályozás fejlesztésére; a szabályozói keretek egyszerűsége, összehasonlíthatósága és kockázat-érzékenysége közötti helyes egyensúly biztosítására; a Bázeli Egyezmények (II, III) bevezetésének a nyomon követésére és értékelésére; valamint a felügyelet hatékonyságának a javítására koncentrálnak.

Az Európai Unióban továbbra is az Egységes Felügyeleti Rendszer működési tapasztalatai, az Európai Központi Bank felügyeleti tevékenysége és a bankrendszer - előzetes elképzelésekhez képest valamelyest megszelídült - szerkezeti reformja állnak a figyelem középpontjában. A Tőkepiaci Unió felé a Bizottság februárban kisdott zöld könyve jelenti a kezdőlépést, amit a vélemények figyelembe vételével kidolgozott akcióterv követ majd. A pénzforgalmi irányelv módosítása (PSD II) a háromoldalú tárgyalások szakaszába lépett. A közelgő elfogadás főként a harmadik fél fizetési szolgáltatók (TPP-k) szabályozása terén jelent áttörést.

Az Európai Bankhatóság az európai bankszektor értékelésén, illetve kockázatainak a felmérésén túl ebben az évben is folytatja az egységes európai szabálykönyv – főként a tőkekövetelmény és likviditásszabályozáshoz (CRR/CRD4), illetve a szanáláshoz és válságrendezéshez (BRRD, SRM) kapcsolódó - kidolgozását. Az Európai Bankföderáció az uniós és a globális konzultációkban egyaránt nagy intenzitással képviselte a kontinens bankjainak véleményét, érdekeit.

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2015 első negyedében a **globális gazdasági folyamatok** nem változtak lényegesen. A világgazdaság helyzetét elsősorban az energiahordozó- és nyersárak drasztikus esése, a dollár árfolyam jelentős emelkedése, a kínai gazdaság lassulása, az európai gazdaságban tapasztalt vegyes folyamatok és az USA monetáris politikájának az irányváltásával kapcsolatos várakozások befolyásolták. Az USA monetáris politikája és a többi - fejlett és feltörekvő - ország által alkalmazott monetáris politikák eltérő iránya hozzájárult az egyes devizák árfolyamának nagymértékű volatilitásához. Összességében a különböző országok és régiók igen változatos teljesítményt produkáltak.

Az **USA** gazdasága továbbra is igen jó teljesítményt mutatott, munkaerőpiaca egészséges, a növekedés hajtóereje a belső fogyasztás és a beruházás. Ezzel szemben az export lassulásának jelei mutatkoznak, amely mögött egyes vélekedések szerint nem annyira a dollár jelentős erősödése, mint inkább a külpiaci kereslet gyengülése áll.

Japán az igen agresszív monetáris lazításnak köszönhetően kilábalni látszik egy ismételt visszaesésből, amelyet egy rosszul ütemezett adóemelés váltott ki. Bár a beruházások még mindig esnek, a keresetek növekedése miatt a belső fogyasztás élénkülésének a jelei már tapasztalhatóak és a gyengülő jen miatt az export teljesítménye is javul.

Az **Európai Unió** gazdasága is javuló teljesítményt mutatott, amely mögött pozitív és negatív tényezők is állnak. Pozitív jel, hogy a növekedés helyreállni látszik, főként az alacsony olajárak, az agresszív monetáris politika miatt kedvező kondíciók, a javuló hitelpiacok és a fogyasztás erősödése következtében. A gazdasági környezetre ugyanakkor igen kedvezőtlen hat Görögország fiskális helyzete és az euró zónából való kilépésének a lehetősége, ami számottevő kockázatokat hordoz.

A feltörekvő **BRIC országok** gazdasága igen változatos képet mutatott. A magyart leginkább érintő **orosz gazdaság** válsága tovább mélyült, amit elsősorban az olajár esése és az orosz-ukrán területi vita miatti amerikai és európai uniós szankciók okoztak. A rubel árfolyama meredeken zuhant, az infláció megugrott, az ország devizatartalékai tovább apadtak. A gazdasági aktivitás csökkent és a pénzügyi csatornák – a magánszektor (elsősorban a nagy vállalatokra jellemző) eladósodottsága, illetve a szankciók miatti - kizáródása tovább mélyítette a válságot. A kormányzat Kína felé történő nyitással igyekezett csökkenteni a piaci bezáródásának hatásait, mindeddig szerény eredménnyel. A korábban kiemelkedően jól teljesítő **Brazília** hasonlóan válságjeleket mutat: a csökkenő nyersanyagárak, a leértékelődő valuta, a magas infláció, a magángazdaság eladósodottsága - egy szigorú monetáris politikával, valamint az állami szintű korrupcióval párosulva - magukban hordják egy újabb recesszió kockázatát. **Kína** gazdasága tovább lassult, annak ellenére, hogy az ország vezetése határozott intézkedéseket tett a növekedés stabilizálása érdekében. A hitelkínálat szinten tartásával – a monetáris kondíciók további lazítása révén - az ingatlanpiaci összeomlást kívánták elkerülni, azonban ez a mesterséges hitelkínálat súlyos makrogazdasági egyensúlyi kockázatot hordoz, így a vezetés strukturális reformok végrehajtásán gondolkodik. **India** kiválóan teljesít, amelyet kormányzata jelentős fiskális ösztönzéssel is erősít.

2015 első negyedében a **magyar gazdaság** külső környezete az Európai Unió gazdaságának lassú erősödése miatt inkább támogató jellegű volt, azonban az euró övezettel kapcsolatos bizonytalanság és az orosz-ukrán geopolitikai feszültség továbbra is komoly kockázatokat rejt. Az első negyedév végén a **GDP** éves növekedése 3,4%-os szintet ér el, negyedéves GDP növekedés 0,6% volt. (A régió többi országában általában hasonlóan jó növekedési adatok születtek.) A GDP bővülést termelési oldalon az **ipar növekedése** (+11,6%) ezen belül is a gépjárműgyártás és a feldolgozóipar (elsősorban az elektronikus fogyasztási cikkek) javuló teljesítménye támogatta. A felhasználási oldalon a háztartások fogyasztása (az átlagkeresetek 4,1%-os növekedésétől és a negyedéves szinten negatív inflációtól támogatva) és a - növekvő külkereskedelmi forgalom mellett - javuló nettó export is segítették, ezért a beruházások visszaesése (-4,5% éves alapon) és a készletváltozások negatív hatása miatt nem okozott pozitív meglepetést az első negyedéves adat.

A megelőző év azonos időszakához képest jelentősen javult a **munkanélküliségi mutató** (8,3% → 7,8%), illetve az átlagos negyedéves **foglalkoztatás** (60,6% → 62,4%), azonban a tavalyi év második felében mért mutatókhoz képest romlottak az adatok.

Az elmúlt negyedévet továbbra is negatív **inflációs** mutatók jellemezték, a tavalyi év azonos időszakához képest átlagosan 1%-kal csökkentek a fogyasztói árak, és inflációs nyomásnak továbbra sincs jele a gazdaságban. Az inflációs folyamatokat az élelmiszer- és üzemanyagárak visszafogott alakulása miatt enyhe költségoldali árnyomás és a fokozatosan élénkülő - azonban a versenyszféra mérsékelt bérdinamikája miatt még visszafogott - kereslet kettőssége határozhatja meg.

Az infláció tartós csökkenése miatt az MNB lehetőséget látott további kamatmérséklésekre, így a tavaly júliustól 2,1%-on álló **alapkamatot** márciusban 1,95%-ra (áprilisban 1,8%-ra, májusban 1,65%-ra) csökkentette.

A magyar gazdaság egyensúlyi mutatói továbbra is kedvezően alakultak. Az **államháztartás központi alrendszerének hiánya** (536,7 milliárd forint) 2015 első negyedévében 164,5 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos időszakához képest. A államháztartási hiány pozitív alakulásának főbb okai: a gazdasági teljesítmény javulása miatt adóbevétel növekedés, és a kamatkiadások érdemi csökkenése. A fizetési mérleg adatok alapján folytatódik a külső egyensúlyi helyzet javulása. A kedvező folyamatok, különösen a - lakossági deviza jelzáloghitelek forintosítása miatt - csökkenő külső adósságállomány és a költségvetési fegyelem továbbra is támaszt adtak a forint euróval szembeni árfolyamának, de a svájci jegybank január közepi lépései, valamint az amerikai kamatemelési várakozások a forint érintett devizákkal szembeni gyengülését okozták.

A **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege** az első negyedévben mérsékeltén (-1,6%) csökkent. Az év elejéhez képest a forint árfolyama ellentétes irányban változott az eszközállomány szempontjából fontosabb egyes devizákhoz (CHF, EUR) mérve. Az euróhoz képesti árfolyamkülönbözet eltörlésének eredményeként a svájci frank 9%-ot meghaladóan erősödött, miközben az euró 5%-kal gyengült a forinthez képest. Mivel a teljes eszközállományban az euróban denominált rész közelítőleg az egyéb devizákban tartott eszközök mennyiségének a kétszerese, ezért ezek az ellentétes árfolyammozgások nagyjából kioltották egymás hatását.

Az **eszközállományon** belül jelentősebb szerkezeti átrendeződések történtek. Tovább növekedett a likvid eszközök (bankközi betétek és állampapírok) állománya, elsősorban a rövid futamidőkben. Az elszámolt értékvesztések mérséklődtek, a hitelállomány összesen 5%-kal csökkent. Ezen belül kiemelendő, hogy a belföldi nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelállomány is közel 7%-kal zsugorodott, és még az NHP plusszal megtámogatott forinthitelek is 2,3%-kal csökkentek. A deviza alapú lakossági hitelek elszámolása és konverziója következtében a lakossági hitelállomány 9%-kal esett, és az állományon belül átrendeződés történt a forinthitelek javára.

A **forrás oldalán** az első negyedévben a betétállományok mérsékeltén - 2%-ot némileg meghaladóan - csökkentek. Ebben elsősorban a lakossági és a vállalati betétek szűkülése játszott szerepet (-1,6%, -3,3%), míg a csökkenést mérsékelte az önkormányzati betétállomány jelentős, csaknem 23%-os növekedése. A bankközi betétek és hitelek állományán belül jelentős átrendeződés volt megfigyelhető az előbbiek javára, de ez összességében nem befolyásolta számottevően a forrásállomány alakulását. A deviza alapú lakossági hitelek elszámolásának következtében a céltartalékok állománya nagymértékben, csaknem 450 milliárd forinttal csökkent (-61%).

A fenti hatások eredőjeként a hitelintézeti szektor nettó hitel/betét mutatója az év végi 99%-ról március végéig 96%-ra csökkent.

Az **eredmények alakulását** tekintve a hitelintézeti szektor az első negyedévet számszakilag az előző év azonos időszakához képest 21%-kal magasabb, 93 milliárd forintos adózás előtti nyereséggel zárta. Az elszámolás és a forintosítás összességében eredmény semlegesesen zajlott le, míg az eredménytételteken belül jelentős mozgásokat okozott. Az eredmény alakulásában a legfontosabb tényező, hogy jelentősen csökkentek az elszámolt kockázati költségek, összességében 105 milliárd forint az értékvesztés és a céltartalék visszairás eredője. Mindez azt jelenti, hogy - **a visszairás eredménynövelő hatásától eltekintve - a bankszektor továbbra sem termelt nyereséget**. Ezen túl fontos megemlíteni a kamatkülönbözet 19%-os csökkenését, amit a kamatbevételek csökkenése és a

kamatkiadások ugyanolyan mértékű növekedése együtt eredményezett. A hitelintézeti szektor az előző év azonos időszakához képest - az elszámolásokkal összefüggő többlet munka- és eszközigeny dacára - összességében 2,2%-kal csökkenteni tudta az általános költségeit.

A fenti hatások eredményeként a szektor átlagos, évesített adózást megelőzően számított eszközarányos megtérülése (ROA) +1,2%, saját tőkearányos megtérülése (ROE) +12,1% volt.

III. Vállalati hitelezés

A Növekedési Hitelprogram Plusz (NHP+) bevezetése és a Növekedési Hitelprogram második szakaszának feltételeiben bekövetkezett változások

2013. szeptember 11-én a Növekedési Hitelprogram első szakaszának sikereire való tekintettel a Monetáris Tanács a program folytatása mellett döntött. A Tanács 2014. szeptember 2-án a program második szakaszának kezdeti 500 milliárd forintos keretösszegét 1000 milliárd forintra emelte, amely legfeljebb 2.000 milliárd forintra bővíthető. Ezt követően a Tanács 2015. február 18-án az NHP+ elindításáról döntött, és erre a konstrukcióra 500 milliárd forintot különített el. Az NHP+ bevezetésére 2015. március 16-án került sor. A program célja az NHP-ből eddig kiszoruló kis- és középvállalkozások hitelhez jutási lehetőségeinek a javítása.

A Magyar Nemzeti Bank az NHP+ keretében legfeljebb 10 éves futamidőre – forgóeszközhitel esetén legfeljebb 3 évre – 0 százalékos kamatozású refinanszírozási hiteleket nyújt a programban résztvevő hitelintézetek számára, melyeket a hitelintézetek egy felülről korlátozott éves kamatmarzs (2,5%) mellett továbbhiteleznek a KKV-knak. Az új hitelprogram kiegészül azzal, hogy az NHP+ keretében megkötött hitelszerződéseknél az MNB az öt éven belül nemteljesítővé váló ügyfelek esetében megtéríti a hitelezési veszteségek felét. Az összes visszatérítés ugyanakkor nem haladhatja meg az egyes hitelintézetek ezen konstrukció keretében fennálló hitelportfóliójának 2,5 százalékát. Az NHP+ keretében folyósított kölcsönök lehívására a rendelkezésre álló határidő 2015. március 16-tól 2016. december 31-ig tart az alábbi kivételekkel: az évente igényelhető EU-s támogatások előfinanszírozása céljából nyújtott hitelek esetén 2016. december 30-át követően a már visszafizetett hitelek újbóli lehívására 2018. december 31-ig, faktoring esetén 2018. december 4-ig van lehetőség. Az NHP+ keretében kizárólag új hitel nyújtható, meglévő hitelek kiváltása nem finanszírozható. A konstrukció a beruházások hitelezését helyezi előtérbe, így az egy KKV-nak nyújtott kölcsönök minimum 70 százalékának új beruházási hitelnek kell lennie, a forgóeszköz-jellegű finanszírozás aránya a legfeljebb 30 százalék lehet. Az NHP+ keretében a minimális hitelösszeg 1 millió forint, míg a maximális hitelösszeg 500 millió forint.

Az NHP keretében folyósított kölcsönök lehívására a rendelkezésre álló határidő is 2016. év végére módosult. Az NHP és az NHP+ esetében egyaránt lehetővé vált a garanciadíjnak - hasonlóan egyéb, harmadik félnek fizetett díjakhoz - a 2,5 %-ban maximált marzsból történő kiemelése, illetve ezen felüli felszámíthatósága. Az NHP és NHP+ termék tájékoztatói új hitelcélal egészültek ki; a lakóingatlan építések is finanszírozhatóvá váltak.

Az MNB statisztikái szerint a Növekedési Hitelprogram második szakaszában a hitelintézetek 693,6 milliárd forint értékben kötöttek szerződést 16.675 kis- és középvállalkozással. Ennek értelmében a Növekedési Hitelprogram első és második szakaszában együttesen közel 22 ezer vállalkozás jutott finanszírozáshoz közel 1.400 milliárd forint összegben. A második szakaszban létrejött szerződések több, mint 96%-a új hitel. Ezen belül a beruházási hitelek részesedése 63%-ot, a forgóeszközhitelké 26%-ot, míg az EU-s támogatások előfinanszírozására folyósított hiteleké 11%-ot ért el. Az I. pillérben létrejött ügyleteken belül az új beruházási hitelek átlagos értéke 22 millió forint, az új forgóeszközhitelké 58 millió forint, míg az EU-s hiteleké 33 millió forint volt. Az új beruházási hitelek átlagos futamideje 6,8 év, az új forgóeszközhitelké 2,4 év, míg az EU-s hitelek esetében 1,5 év volt.

Az NHP a második szakaszában is számottevő részesedéssel rendelkeztek a mezőgazdasági, a feldolgozóipari és a kereskedelmi ágazatok.

IV. Lakossági hitelezés

Az elszámolási törvény és a forintosítási törvény nyitott kérdései, februári módosítása

Miközben rohamosan közeledett a tényleges deviza- és a devizaalapú hitelek február 1-i elszámolási fordulónapja és a március 31-i véghatáridő a deviza- és devizaalapú hitelekkel kapcsolatos elszámolás könyvviteli nyilvántartásokban történő rögzítésére, az év elejére számtalan nyitott, a felkészülést akadályozó jogértelmezési kérdés maradt. Az egymással szorosan összefüggő elszámolási, forintosítási és fair banki törvényekkel kapcsolatos, tavaly decemberi IM konzultációk és belső egyeztetések következményeként - egyebek mellett - az alábbi fontosabb témakörök értelmezéséhez, végrehajtásához kértünk minisztériumi állásfoglalást:

- a devizaalapú szerződésekkel kapcsolatos elszámolás és a devizaalapú jelzáloghitelek forintosításával összefüggő folyamatban szereplő határidők, az elszámolás/forintosítás lebonyolítása, ahol a módosítás hatálya és az elszámolás aktusa között több hónap telik el (tényleges deviza- és forintszerződések),
- az elszámolási szabályok alkalmazásának specialitásai: devizanemváltás kezelése az elszámolási modellben, harmadik fél által (biztosító, állam) történő teljesítés, követeléskezelőkkel történő elszámolás, készpénzforgalom erre alkalmas bankfiókok hiányában, külföldi címzettek kezelése, a bankok saját adósmentő programjainak a kezelése,
- a tisztességes kamat mértéke, a visszaállításának időpontja, menete,
- az új kamat, díj és költség szabályok alkalmazása, különösen: kamat-, kamatfelár periódusok, referencia kamatok kezdő időpontjai, egyes oklistában szereplő okok alapján változtatható kamatok besorolása (fix, vagy változó), eredetileg számítható kamatfelár fogalma, a forintosítás eredményeként beállítandó kamatok, a fair banki szabályok alapján alkalmazható díjak, valamint tevékenységi kedvezmények értelmezése a fair banki rezsimben,
- az árfolyamgátban, banki fizetékönnyítő programban részt vevő szerződések kezelésének specialitásai,
- elszámolási, tájékoztatási szabályok, amennyiben tisztességtelen feltétel nem került alkalmazásra, vagy a fogyasztói követelés összege nulla,
- szabályok a 2014. XL. tv. hatályán kívül eső szerződésekre (fizetési számlához kapcsolt hitel és hitelkártya),
- az Fhtv. negatív hatályával és az átmeneti rendelkezésekkel kapcsolatos koherencia-probléma.

Az IM január második hetében írott válasza, bár majd minden témában iránymutatással szolgált a jogalkotó szándékáról, de több esetben nem adott világos, a gyakorlatban használható eligazítást a jogszabályba került szöveg pontos alkalmazásához.

Január második hetében a honlapján az MNB is nyilvánosságra hozta a témában született jegybanki rendeletekkel kapcsolatos fontosabb értelmezési kérdésekre, valamint az alkalmazható referenciakamatokkal, kamatváltoztatási, kamatfelár változtatási mutatókkal kapcsolatos módszertani kérdésekre adott válaszait. A jegybank a felmerült kérdésekkel kapcsolatos állásfoglalásait a honlapján rendszeresen közzéteszi.

Az egyebek mellett az elszámolási törvényt és az Fttv-t is módosító, *2015. évi II. törvény* 2015. február végén került kihirdetésre. A törvény amellelt, hogy több szükséges javítást is végrehajtott az említett törvényekben, a referenciakamatok alkalmazásával összefüggésben új, a korábbiakhoz képest kevésbé értelmezhető szabályokat vezetett be. Az IM az ezzel kapcsolatos márciusi megkeresésünkre

megerősítette, hogy az új szabályok alapján is a korábbi, közösen kialakított értelmezésünk alkalmazandó.

Február elején az MNB 58/2014.(XII.17.) évi tájékoztatási rendeletét is módosították. A módosítás eredményeként a rendelet a szükséges pontosításokon túl a fogyasztók részletesebb tájékoztatását szolgáló tartalmi elemekkel is kiegészült.

Az elszámolás végrehajtásának előkészítése során további problémákra is fény derült:

- Jogértelmezési bizonytalanság merült fel, hogy a pénzforgalmi törvény alapján a hiteladós ügyféllel szemben benyújtott inkasszók megelőzik-e a fogyasztói követelésnek a hitel fennmaradó tőkéjébe történő beszámítását. (A probléma felvetésre az IM-től az ügyfelek és a bankok számára kedvező választ kaptunk.)
- A fogyasztóknak nyújtott hitelről szóló és a hitelintézeti törvény fair banki szabályokkal összefüggő módosítása több problémát vetett fel a fizetési számlához kötött hitelkeretek, a hitelkártyák, az állami kamattámogatással 2015. február 1 előtt nyújtott hitelek, valamint a 2004. május 1. előtt kötött hitelszerződések kamat és díjkondíciói változtathatóságával összefüggésben. A kérdésben január második felében kerestük meg az Nemzetgazdasági Minisztériumot.
- A jelzálogjog bejegyzés specialitásaival kapcsolatban az ingatlan-nyilvántartásért felelős hatóságtól, a Földművelési Minisztériumtól kértünk útmutatást.

Az elszámolási folyamat végrehajtásával kapcsolatos további konzultációk, adatgyűjtések

Egyeztetés a végrehajtói kamarával és a MAKISZ-szal

Januárban nagy tagbanki érdeklődéssel kísért egyeztetést tartottunk a végrehajtói kamara megújult vezetésével és a végrehajtói kamarát felügyelő miniszteri biztos asszonnyal az elszámolás végrehajtási kérdéseivel összefüggő jogértelmezési ügyekről, továbbá az elszámolásról szóló végrehajtói értesítés megküldésével kapcsolatos kérdésekről. A megbeszélést követően egy szűkebb banki szakértői csoport külön egyeztetett a kamara informatikusaival a végrehajtói értesítés formátumával kapcsolatos technikai részletekről. A kidolgozott javaslatot írásban is egyeztetettük a work-outos kollégákkal.

Ugyancsak többfordulós egyeztetés volt a követeléskezelők szakmai szervezetével, a MAKISZ-szal az elszámolás követeléskezelőkkel kapcsolatos rendelkezései értelmezéséről, végrehajtásáról.

Értelmezési kérdésekkel kapcsolatos egyeztetés a Pénzügyi Békéltető Testülettel

A PBT részvételével tartott egyeztetésen áttekintettük a PBT eljárás szempontjából nyitott jogértelmezési kérdéseket. Három súlyponti probléma került terítékre: (i) ha több kötelezett szerepel a szerződésben ki jogosult a PBT eljárást kezdeményezni, (ii) az adós által vitatott esetekben a helyes elszámolás elkészítésének lehetséges módjai, (iii) valamint az adós elhalálása esetén az örökösök kezelésének problematikája. Az első két kérdésben sikerült a PBT és az MNB képviselőivel közös álláspontot kialakítani. (Azaz egyetértés volt abban, hogy az ügyletben főadósként szereplő személy jogosult eljárni a PBT-nél, illetve - amennyiben az eljárások során szükségessé válik - az ismételt elszámolást utólag elkészíttetheti az érintett bankkal, vagy összevettetheti az MNB által fejlesztett alkalmazás segítségével készítendő kalkulációval.) Az elhalálozott adós helyébe lépő örökös kezelése kapcsán megállapítást nyert, hogy a hatályos jogszabályok - különösen több örökös esetében - nem adnak egyértelmű útmutatást. Ezért az egyes elkülönült esetek kezelésére alkalmazható egységes eljárásrend sürgős kialakítása érdekében januárban megkerestük az MNB fogyasztóvédelmi területét. Az MNB jelezte, hogy a kérdésben ki fogja dolgozni az ajánlásait, de tudomásunk szerint e tekintetben még nem történt előrelépés.

Tesztadatok nyújtása az MNB rendszere fejlesztéséhez és együttműködés a banki elszámolási rendszerek ellenőrzésében

Az MNB december végén jelezte, hogy szüksége van az elszámoláshoz a bankok által felhasznált input tényadatokra az elszámolások MNB általi ellenőrző munkájának, illetve a későbbi PBT eljárásokat támogató MNB alkalmazás fejlesztésének elősegítése céljából. A témában a Bankszövetség és a bankok szakértői az MNB fogyasztóvédelmi és az elszámolás módszertanáért felelős területeivel január első felében két alkalommal egyeztettek. Egyetértés született, hogy az MNB fejlesztési folyamatában részt venni kívánó bankok bilaterális együttműködés keretében bocsájtják a jegybanki szakértők rendelkezésére a fejlesztéshez és tesztekhez szükséges adatokat. Ennek az adott keret, hogy az elszámolásban érintett minden bankra kiterjedő témavizsgálatot a jelentkező bankoknál előre hozta a jegybank. Esetükben március közepéig áttekintette, hogy az elszámolásra fejlesztett alkalmazásaik megfelelnek-e a jogszabályi követelményeknek, és azt a tapasztaltaknak megfelelően kommunikálta.

Az MNB közérdekű keresetekkel kapcsolatos adatkérése

A 2014. évi XXXVIII. törvény a forint- és a tényleges devizaszerződésekkel összefüggésben a 2010. november 26-át követően kiadott Általános Szerződési Feltételek és ÁSZF módosítások esetében nem vélelmezte, hogy azok tisztességtelen feltételeket tartalmaznak. Egyidejűleg az MNB részére adott felhatalmazást, hogy a tisztességtelenség megállapítása érdekében 2015. április 30-ig közérdekű keresettel pereket indítson. E jogosítvány érvényesítése céljából az MNB 2014 végén kiküldött határozatával egy rendkívül részletes adat és dokumentáció-szolgáltatási igénytel kereste meg az elszámolásban érintett hitelintézeteket. Az információ-kérés jelentős mértékben átfedésben volt a banki perindítások kapcsán már teljesített dokumentum-szolgáltatási kötelezettséggel, ezért a Bankszövetség január elejére egyeztetést kezdeményezett az MNB által igényelt dokumentációk áttekintése, és a korábbiakban már rendelkezésre bocsátott anyagok redukálása céljából. Az egyeztetésen sikerült elérni a beküldendő dokumentumok mennyiségének a csökkentését. Erről az MNB később tájékoztatást küldött az érintett hitelintézetek számára.

A gyűjtőszámla hitelek kezelése az elszámolási folyamatban

A forintosítási törvénynek kezelnie kellett a gyűjtőszámla hitel konstrukció - kötelező átváltás miatt megnövekedett - törlesztéseinek kérdését. A törvény előírta, hogy az ügyfélnek nem keletkezhet többlet fizetési kötelezettsége sem a gyűjtőszámlával érintett hitele átváltása, sem a már forintban nyilvántartott, felhalmozott gyűjtőhitele törlesztésének elkezdése miatt. Mindkét hitel-elemre előírta a jogszabály, hogy csak az eredeti gyűjtési időszak leteltét követően kell elkezdeni a törlesztést, s akkorra is behatárolták a törlesztő részlet növekmény mértékét (15-15%).

Mivel a törvény problémákat vetett fel, tagbankjai kezdeményezésére a Bankszövetség számos állásfoglalás kérést és jogszabály módosító javaslatot küldött a felelős hatóságoknak, így például:

- A kombi hitelek esetén lehetővé kellett tenni a törlesztő-részlet emelkedést, mivel a konstrukció jellegéből adódóan a banknak fizetett törlesztési hányad a futamidő elején rendkívül alacsony, s így csak kevésbé mérséklődnek a felhalmozott ügyfélterhek.
- A gyűjtőhitelnél biztosítani kellett az adós azon jogát, hogy - megfelelő jövedelmi színvonal esetén - önként megemelhesse törlesztő részletét, vagy akár végtörleszthesse hitelét.
- A hitel futamidejének megállapítására is lényeges kiigazító javaslatokat tettünk.

Javaslataink többségét a kérdésben illetékes Nemzetgazdasági Minisztérium elfogadta.

Az elszámolási folyamat hatása az adósnilyvántartásra - KHR feladatok

Az elszámolási és forintosítási törvény érdemben változtatta meg az érintett hitelek legfontosabb jellemzőit (lejárat, tőketartozás, törlesztő-részlet, devizanem). A hitelek nyilvántartására szolgáló KHR rendszer szempontjából kulcskérdés volt, hogy mi módon változtassák meg a rendszer elemeit, illetve miként történjen a változások bejelentése. A Bankszövetség összegyűjtötte, rendszerezte a tagbankok kérdéseit és írásban többkörös egyeztetést tartott a KHR-t kezelő BISZ szakértőivel. Ily módon a legfontosabb kérdésekre, problémákra sikerült megnyugtató, külön jogszabályi rendezést nem igénylő választ találni:

- A paramétereiben nagymértékben megváltozott hitelekről - bár sokan új hitelként tekintették e termékeket - a hitelezők a régi hitelt módosító jelentést adtak be a KHR-be.
- A törvény lehetővé tette, hogy a jogszabály által forintra átváltott hitelt adósa visszaválthassa devizára. Többen javasolták, hogy a hitelező csak akkor jelentse forinthatelnek az átváltott hitelt, ha letelt a visszaváltásra biztosított jogszabályi türelmi idő (ne kelljen kétszer jelenteni). Megoldásként a valós helyzet korrekt lekötése adódott, azaz bármilyen valutánemváltást azonnal jelenteni kellett a KHR-be.
- Tisztázódott, hogy a legjelentősebb változásokat (tőketartozás, törlesztő-részlet) a korábbi szabályok szerint, a tárgyhót követő hónap ötödik napjáig kell a rendszerbe jelenteni.
- A legkényesebbnek az a kérdés bizonyult, hogy miként kezelje a KHR a jogszabály által tisztességtelenül felszámítottnak minősített, s ezért az ügyfélnek, az elszámolás során a felmerülés időpillanatában visszajuttatott összeget? A döntés szerint a KHR rendszerbe korábban bekerült adatokat ez a visszamenőleges számítási módszer nem változtatja meg (az elszámolás visszamenőlegessége csak az ügyfélnek járó korrekt számítás miatt történt).
- Ha az ügyfélnek visszajáró összeg révén megszűnt egy KHR-ben nyilvántartott mulasztás, akkor ezt az ügyfél által rendezett, s egy éven belül törlendő bejegyzésnek kell tekinteni.

Az elszámolási törvénnyel kapcsolatos alkotmányjogi panasz tervezet

A Bankszövetség külső szakértő felkérésével beadvány tervezetet készített az elszámolási törvény (2014. évi XL. törvény a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről) alkotmányossági problémáiról. Az alkotmányjogi panasz-tervezet bemutatta és sérelmezte, hogy

- a törvény hatálya alá tartozó fogyasztói túlfizetést a jogalkotó utólag a törvény hatályba lépése előtt kötött, sőt megszűnt szerződések vonatkozásában előtörlesztésnek minősítette át,
- hogy az elévülésre vonatkozó szabályokat szintén visszamenőleges hatállyal módosították,
- továbbá, hogy a törvény kellő alkotmányos indok hiányában az anyagi jogerő figyelmen kívül hagyására vonatkozó rendelkezést tartalmaz. (A törvény a perrel már jogerősen elbírált lezárt jogvitára visszamenőleges hatállyal ír elő rendelkezést.)
- A panaszbeadvány kifogásolja, hogy az elszámolás tárgyában peres úton nincs helye jogorvoslatnak, kizárólag úgy nevezett nemperes eljárás áll rendelkezésre.
- A beadvány vitatja a 2014. évi XXXVIII. törvénynek az elszámolási törvénnyel módosított - a korábbi AB határozatokkal el nem bírált - rendelkezéseinek az Alaptörvénnyel való összhangját is.
- A beadvány részletesen bemutatja az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltételeit is, a pénzügyi intézmények érintettségét és azt, hogy az alaptörvény ellenesnek tartott rendelkezésekkel szemben nincs jogorvoslati lehetőség.

Az elkészült tervezetnek az a célja, hogy az a tagszervezet, amelyik élni akar az alkotmányjogi panasz lehetőségével, felhasználhassa saját beadványa elkészítéséhez.

V. *A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények*

A magáncsőd törvényjavaslat egyeztetése az IM-mel, az NGM-mel és az MNB-vel

A Kormány (az NGM-mel és MNB-vel történt előzetes egyeztetés után) 2015. február 11-i ülésén elfogadta a természetes személyek adósságrendezéséről szóló törvényi szabályozás koncepcióját. Az elfogadott koncepció szerint magáncsőd-védelmet olyan adós kérhet, akinek vagyona és törlesztésre fordítható jövedelme nem elég (konkrét összeghatár megjelölés nincs) a törlesztési kötelezettség teljesítésére. (Az adósnak legalább 2 millió Ft, de legfeljebb 60 millió Ft tartozással kell rendelkeznie, úgy, hogy a tartozások ne haladják meg az adós vagyonának kétszeresét.)

A Kormány döntését követően február 19-én az IM szakterület szerint illetékes helyettes államtitkára vezetői egyeztetést tartott az MNB, NGM és a Bankszövetség részvételével, amelyen felkérték a Bankszövetséget, hogy szakértői munkacsoporttal vegyen részt a törvény előkészítésében. A Bankszövetség elnöksége által kijelölt szakértői munkacsoport részvételével zajló folyamatos egyeztetéseken, a koncepció és a normaszöveg kialakításában a bankszektor számos javaslatát sikerült elfogadtatni. A tervezetet a Kormány a 2015. május 6-i ülésén utóegyeztetési kötelezettséggel elfogadta, vagyis a normaszövegre vonatkozóan még folytatódott az egyeztetés a parlamenthez történő benyújtásig.

A törvény kétféle eljárást rendszeresít: a bíróságon kívüli adósságrendezést és a bírósági adósságrendezési eljárást. Az adósnak először a bíróságon kívüli adósságrendezést kell kezdeményeznie, amennyiben a lakóingatlanán valamely főhitelező jelzálogjoggal rendelkezik, vagy a lakóingatlanára pénzügyi lízingszerződést kötött. A bíróságon kívüli adósságrendezés esetében a főhitelező koordinálásával zajlik az adósságrendezési megállapodás előkészítése. A főhitelező köteles a bíróságon kívüli adósságrendezési feladatokat ellátni, ha az adós tartozásai kizárólag vele szemben, és számvitelileg kapcsolt vállalkozásaival szemben állnak fenn. Ha a bíróságon kívüli adósságrendezés sikertelen volt, a Családi Csődvédelmi Szolgálat az adós adósságrendezés iránti kérelmét a lakóhelye szerinti bírósághoz továbbítja.

A bírósági adósságrendezési eljárás nemperes eljárás lesz. A bírósági feladatok ellátását az **Igazságügyi Hivatal Családi Csődvédelmi Szolgálat**a segíti majd, amely ellátja a bírósági döntés-előkészítést, az adós pénz- és vagyongazdálkodásának felügyeletét, a csődegyezés előkészítését, vagyonértékesítés esetén az értékesítési bevétel hitelezők közti szétosztását. Az eljárás költségeit az adósoknak és a hitelezőknek kell fizetni.

A bírósági adósságrendezési eljárás során egyezséget készítenek elő az adós és a hitelezők között, amelyet a bíróság hagy jóvá. Az egyezés magában foglalhatja a zálogtárgy elkülönítését is, melynek során – átmeneti 2 éves időtartamig - az adós lakóhelyéül szolgáló ingatlanra vonatkozó hiteltartozásból az adós csak a kamatokat fizeti, és a többi hitelezővel szemben fennálló felhalmozott tartozást arányosan törleszti. A családi vagyonfelügyelő adósságtörlesztési tervet készít, amely az adósnál visszahagyható vagyon és bevétel figyelembe vételével megállapítja az egyes vagyontárgyak értékesítésével kapcsolatos szabályokat és a bevétel hitelezők közötti szétosztásának szabályait. Az adósságtörlesztési tervet a bíróság hagyja jóvá. Ha az öt éves adósságtörlesztési időszak eredményes volt, záró elszámolás készül és – a jelzáloghitel kivételével - mentesítik az adóst a további tartozások megfizetése alól.

A rendszer fokozatosan épül ki, első ütemben 2015 őszén kérhetnék a csődvédelmet azok az adósok, akiknek már 2015 tavaszán felmondták a hitelszerződését, vagy az ingatlanuk kényszerértékesítése várható. A kimaradók 2016. szeptember 1-jétől kérhetik a csődvédelmet.

A törvénytervezet a jelzáloghitelezés biztonságát nem sérti, és a zálogjog érvényesíthetőségét nem korlátozza. A főhitelező beleegyezése nélkül nem hozható döntés a zálogtárgy elkülönítést, értékesítést illetően a bírósági adósságrendezés keretében, a bíróságon kívüli adósságrendezésnél pedig a főhitelező dönt minden fontos kérdésről.

A törvény parlamenti elfogadását követően a kormány még hat és az igazságügyi miniszter még tizenkét végrehajtási rendeletet köteles megalkotni a rendszer 2015. szeptember 1.-i beindítása és működésképesége érdekében.

Az OBA és a Beva brókereszközök miatti kiürülése, a Quaestor törvény

Az elmúlt időszakban újabb kártalanítási kifizetések ürítették ki az OBA és a Beva kasszáját, majd április elején egy - rekordgyorsasággal meghozott, visszamenőleges hatályú – új törvény a Quaestor csoport által okozott károk rendezését telepítette az univerzális bankokra és a többi Beva-tag befektetési szolgáltatóra.

Az OBA-t a hatályos törvényekkel összhangban történt kártalanítások merítették ki: az elmúlt év takarékszövetkezeti csődjeit és a Széchenyi Bank bezárását követően négy, takarékszövetkezetből kinőtt, a DRB Bankcsoportba tömörült kisbank (a DRB Dél-Dunántúli Regionális Bank, a Dél-Dunántúli Takarékszövetkezet Bank, az Észak-magyarországi Regionális Bank és a Buda Regionális Bank) került felszámolásra - tulajdonosuk, a Buda-Cash brókereszköz bukása nyomán. Az OBA emiatt az érintett bankok betéteseinek 103 milliárd forintot fizetett ki kártalanításként. A Beva-nak pedig a Buda-Cash ügyfeleit kell kártalanítania eddig még pontosan nem ismert, de biztosan több tízmilliárdos nagyságrendű összegben. A Buda-Cash csődje mind az OBA-t, mind a Beva-t kimerítette, sőt korábban felhalmozott vagyonához viszonyítva igencsak megterhelő mértékű hitelfelvételre kényszerítette/kényszerítheti. A Beva helyzetét a Hungária Értékpapír brókereszköz bezárása is súlyosbította.

A Quaestor csoport bedőlése okozta kár rendezése a 2015. évi XXXIX. törvény értelmében jórészt a Quaestor károsultak kárrendezését biztosító követeléskezelő alapból történik, amelybe a befektetési szolgáltatóknak (zömükben az univerzális bankoknak) kell a szükséges forrásokat befizetni. A törvényjavaslat napvilágra kerülését megelőzően a BEVA igazgatósága többségi szavazással úgy döntött, hogy a Quaestor Hírirtó Kft. által kibocsátott 150 milliárd forintnyi fiktív kötvény tulajdonosát a Beva a törvényben szabályozott összeghatárig kártalanítja. A Quaestor törvény ezt követően úgy rendelkezett, hogy a Quaestor kötvények lejegyzőinek kárát (függetlenül a kötvények fiktív vagy valódi jellegétől) összesen 30 millió forint összeg erejéig kell rendezni (azaz egy károsult a Beva-tól és a Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjától összesen legfeljebb 30 millió forint kifizetésben részesülhet). A Quaestor Alap kárrendezés címén a kibocsátói kockázatot is átvállalta, hiszen az abból fakadó kárt is megfizeti, hogy a kötvény kibocsátója nem tudja teljesíteni a kötvényben foglalt fizetési ígéretét. A törvény feljogosítja az Alapot, hogy a zavartalan kárrendezés érdekében állami kezességvállalás mellett hitelt vegyen fel vagy kötvényt bocsásson ki. A visszafizetéséhez a Beva tagok 2014-ben fennálló Beva tagdíjuk arányában évente előleg fizetésére kötelesek. A Kárrendezési Alap a Quaestor kötvényesek által - a nekik nyújtott kárrendezés fejében - rá engedményezett követeléseket érvényesíti, az ennek révén befolyt összeget pedig a kárrendezésre felvett hitel/kibocsátott kötvény előtörlesztésére/lejárat előtti visszavásárlására fordítja. Ha a Kárrendezési Alapnak nem sikerül annyi követelést behajtania, amennyi elegendő lenne az előleg visszafizetéséhez, akkor az emiatt meg nem térült követeléseiket az érintett BEVA-tagok egy később megszületendő külön törvény szerint vonhatják le az adójukból.

Álláspontunk szerint a Quaestor törvény számos ok miatt sérti az Alaptörvényt. Így például: a törvény visszamenőleges hatályú, a kötelező előlegfizetés előírásával ellentételezés nélkül elvonja az

érintettek tulajdonát. Az éves előlegfizetési kötelezettség ráadásul a jogutódot is terheli, ami sérti a vállalkozás szabadságát. Mindezekre tekintettel az Elnökség döntése alapján az MBSZ megbízott egy ügyvédi irodát a Quaestor törvény ellen benyújtandó alkotmányjogi panasz elkészítésével, és az elkészült panaszindítvány szövegét további felhasználásra – a bankok saját nevében, az Alkotmánybírósághoz történő benyújtásra - a tagbankjai rendelkezésére bocsátotta.

A „tavaszi saláta” törvény - a Hpt. és a Tpt. módosítása

A több pénzügyi tárgyú törvény módosításáról szóló tavaszi törvénycsomagot T/4393. számon, „egyes törvényeknek a pénzügyi közvetítőrendszer fejlesztésének előmozdítása érdekében történő módosításáról” címmel áprilisban nyújtották be a Parlamentnek. A törvény tervezetét az előzetes szakmai egyeztetések keretében, a közigazgatási egyeztetés szakaszában már korábban is véleményeztük.

A Törvényjavaslat több, újonnan bekerült rendelkezése a Quaestor botrányhoz kapcsolódik, a jövőbeli hasonló esetek megakadályozását célozza. A tervezet a fiktív dematerializált értékpapírok kibocsátását kívánja meggátolni azáltal, hogy a befektetőnek jogot és lehetőséget adna arra, hogy meggyőződjék arról, hogy az értékpapírszámláját vezető szolgáltatótól kapott kimutatáson szereplő értékpapírok valóban léteznek-e, érvényesen meg lettek-e keletkeztetve a KELER-ben. Ezek a rendelkezések ismét a törvényesen működő vállalkozásoknak jelentenek újabb terhetet, bár céljuk - a befektetési szolgáltatások iránti bizalom helyreállítása - érthető és támogatandó. Ugyanezt a célt hivatott szolgálni a Beva által nyújtott kártalanítás összegének az OBA-éval egy szintre történő felemelése, amit viszont indokolatlannak tartunk, olyan intézkedésnek, ami elmosza a különbséget megtakarítás és befektetés között. A két hasonló, ám korántsem azonos rendeltetésű pénzalap közös kezelését célozza az a tervezett új rendelkezés is, amelynek értelmében a két – helyesebben a Szanálási Alappal, valamint a Quaestor Kárrendezési Alappal együtt négy – alapnak 2016-tól közös munkaszervezete lesz. A törvényjavaslat rendelkezik arról is, hogy miként lesz az adóból leírható a Quaestor kötvényesek kárrendezésének a Quaestor törvénnyel túlnyomórészt a bankokra telepített, és később sem megtérülő terhe.

A jogalkotónál sikerült elérnünk, hogy a tervezetbe kerüljenek be olyan, a bankok számára fontos módosítások, amelyek ésszerűsítik a betétbiztosítással kapcsolatos új tájékoztatási szabályokat. A tervezet – amelynek elfogadása május végén várható - a központi elszámolás rendszerét is újragondolja.

Az új Ptk. és a kapcsolódó jogszabályok hatályosulásának áttekintése

A Nemzetgazdasági Minisztérium 2015. januárban a pénzügyi szektorban működő szakmai érdekképviseltek bevonásával kezdeményezte az új Ptk. és a kapcsolódó jogszabályok hatályba lépésével kapcsolatos tapasztalatok, esetleges problémák áttekintését, megbeszélését. Ez ügyben rendszeres szakértői egyeztetésekre került sor az NGM, MNB, IM részvételével. Az egyeztetések során feltárt problémák megoldására több törvényjavaslat készült. 2015. februárban nyújtotta be az igazságügyi miniszter a *T/3117. számú törvényjavaslatot*, a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseivel összefüggő, valamint egyéb magánjogi tárgyú törvények módosításáról, amely az elszámolási törvényeket módosította. Ezen kívül módosult a Hpt. és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) is. (A módosításokról rendelkező törvény *2015. évi II. törvény* számon került kihirdetésre.) A javaslatok más része a parlament előtt tárgyalás alatt levő, *az egyes törvényeknek a pénzügyi közvetítőrendszer fejlesztésének előmozdítása érdekében történő módosításáról* szóló *T/4393. számú törvényjavaslatba* került beépítésre.

A negatív kamattal kapcsolatos szabályozás

A jegybanki irányadó kamatlábak csökkenése, sőt negatív előjelűvé válása hátrányosan érinti azokat a pénzügyi rendszereket, amelyekben törvényi korlátok miatt nincs mód negatív kamat kikötésére. Mivel a kamatlábak csökkenése és negatívvá válása hosszabb távú tendenciának tűnik, a magyar bankok érdekében sikerrel kezdeményeztük a kormányzatnál, hogy a vonatkozó törvények megfelelő módosításával tegye lehetővé vállalati betétek esetén negatív előjelű kamat kikötését és érvényesítését. Ez a lehetőség a már korábban megkötött betéti szerződések esetén is fennáll.

A *Hpt. új 280.§-a* ennek megfelelően kimondja, hogy a nem természetes személlyel kötött betétszerződésben - a Ptk.-ban írtaktól eltérően - a betét összege után 0%-os vagy negatív előjelű kamat is kiköthető. Negatív előjelű kamat alkalmazása esetén a visszafizetendő pénzösszeg a negatív előjelű kamatlábnak megfelelő mértékben csökken. A *Ptk. végrehajtásáról szóló 2013. évi V. törvénybe* beiktatott új 52/A. § is hasonló rendelkezést tartalmaz.

A csalárd csődről szóló összeállítás az IM részére, Az Európai Bizottság üzleti kudarc és a fizetéseképtelenség új megközelítéséről szóló ajánlása

Az Igazságügyi Minisztérium felkérésére a work-out munkabizottság közreműködésével februárban összeállítást készítettünk a csalárd csőddel összefüggő kérdésekről, azokról a szabályozási hiányosságokról, amelyek lehetővé teszik az ilyen jellegű visszaélések kialakulását. Előrelépést véleményünk szerint a csődeljárás újraszabályozásával, az eljárás transzparenciájának erősítésével, a biztosított hitelezők kielégítési elsőbbségének érvényesítésével, a hitelezők csődeljárásbeli szerepének újragondolásával lehetne elérni. A hitelezőknek ma nincs érdemi beleszólása a csődeljárás folyamatába, az eljárás passzív szereplői, csak az előterjesztett csődegyezségi javaslatról szavazhatnak.

Ugyancsak az IM felkérésére megjegyzéseket fűztünk az EU Bizottságnak az üzleti kudarc és fizetéseképtelenség új megközelítéséről szóló [(2014.3.12.) C (2014) 1500] ajánlásához. Az ajánlás végrehajtásához az IM szabályozási koncepciót tervezett. Javasoltuk az ajánlás bizonyos elemeinek a csődtörvénybe való beépítését, valamint azt, hogy az állam is alkalmazzon ösztönző eszközöket a reorganizáció elősegítésére. A csődeljárást kezdeményező adósnak komoly előkészületeket kelljen megtennie a csődeljárás kezdeményezésekor, ne lehessen előkészítetlenül, a csődegyezés valószínűsége nélkül bemenekülni a csődeljárás által nyújtott fizetési moratóriumba. A fentiekben túl - többek között - az egyes hitelezői kategóriák követeléseinek minimális megtérülése szabályozását, illetve a jogorvoslati lehetőségek kibővítését is javasoltuk.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos, és egyéb hatósági fejlemények

Tárgyalássorozat a MARK-kal a rossz portfóliók átadásáról

A MARK Zrt. és a Bankszövetség (néhány tagbank részvételével alakult) közös, szakértői szintű munkacsoportja 2015 januárjának második hetében kezdte meg működését. A csoport célja a bankok problémás, nem (stabilan) teljesítő kereskedelmi ingatlan-hitelportfólióinak a leépítése kapcsán az átadandó portfóliókban elfogadott ügyletekkel, ingatlanokkal, valamint az átadás lebonyolításával és dokumentációival kapcsolatos részletek kidolgozása.

A munkacsoport a következő témák áttekintését határozta meg a feladataként:

- Definíciós kérdések: a MARK által történő átvételre, a különböző átvételi módszertanok (úgy nevezett gyorsított és normál) esetében szóba jöhető portfólióelemek körülhatárolása.
- Portfóliók, portfólióelemek, illetve ingatlanok árazási és értékelési módszertana.

- Jogi kérdések, dokumentációk.
- Operatív lebonyolítási, tranzakciós szintű kérdések.

Az eszközközvetítő társaságot alapító MNB célrendszere szerint a MARK-nak az első kötelező ajánlatát egy banki portfólióra 2015 első felében kellene megtennie, ezért a közös munkacsoport ennek megfelelően ütemezte a részletek kidolgozásának a menetrendjét. Mivel - az MNB-n keresztül megvalósuló állami szerepvállalás miatt - a legérzékenyebb kérdéskört az átvételi árakat meghatározó árazási és értékelési módszerek jelentik (illetve az Európai Központi Bankkal és az Európai Bizottsággal folyó egyeztetéseken e kérdésekben volt leginkább várható a vita); a munkacsoport a portfóliódefiníciós, valamint az operatív lebonyolítási kérdések áttekintésével kezdett. Mindkét oldal fenntartotta a jogot, hogy az árazási és értékelési elvekkel és egyéb kérdésekkel kapcsolatban, a külföldi intézmények által meghatározott későbbi elvárások alapján az egyeztetéseken született megállapodások későbbi felülvizsgálatára kerülhessen sor.

A banki tárgyalók továbbá azt is jelezték, hogy a tárgyalássorozatba vett témákban született egyetértésen túl szükséges, hogy az MNB-nek a kérdéses portfóliókkal összefüggő tőke-puffer szabályozási koncepciója is ismertté váljon az ügyletek, ingatlanok eladásával kapcsolatos egyedi banki döntéseket megelőzően, mivel csak ezen összes körülmény ismeretében hozható felelős döntés. A MARK Zrt. a függetlenségére hivatkozva ezt a kérdéskört nem vonta be az egyeztetések témái közé, ezért márciusban a Bankszövetség közvetlenül kereste meg az MNB makroprudenciális kérdésekben illetékes alelnökét. Kérdésünkre ez ideig nem kaptunk választ.

A portfóliódefinícióval és a due diligence lebonyolításnak technikai kérdéseivel kapcsolatos munkacsoporti egyeztetések februárban és márciusban sikeresen lezajlottak, és elkezdődtek a tárgyalások a követelészvásárlás folyamatának technikai kérdéseiről.

A portfóliódefiníció részleteinek a bemutatása céljából - a Bankszövetség tárgyalódelegációjában nem képviselt, de a témában való érdekeltséget jelző intézmények szakértőinek részvételével - egyeztetést tartottunk. Az egyeztetésen elhangzott, illetve az azt követően megküldött banki észrevételek beépültek a MARK Zrt. portfóliódefiníciós dokumentációjába.

Jelenleg az egyeztetések függőben vannak. A MARK visszajelzéseiből kiolvasható, hogy a háttérben az uniós intézményekkel folyó egyeztetések elhúzódása állhat, illetve a kapott észrevételek dokumentációba történő beépítése folyhat. Ugyancsak erre utal, hogy az MNB jelenlegi kommunikációja szerint az első kötelező ajánlattétel, illetve tranzakció a korábbi terveknel később, ez év harmadik negyedévében várható.

A Jelzáloghitel Megfelelési Mutató (JMM) bevezetése

Az MNB a lakossági deviza jelzáloghitelek forintosítását követően megállapította, hogy a hosszú lejáratú forint-hitelek és a rövid lejáratú forint-források közötti lejárat eltérés rendszer szinten kockázatot hordozhat. E kockázat csökkentése céljából kialakította szabályozási koncepcióját egy új, úgy nevezett Jelzáloghitel Megfelelési Mutató bevezetéséről, amelyről február közepén konzultációt kezdeményezett a Bankszövetséggel és tagbankjaival.

A JMM mutató az MNB eredeti koncepciója szerint a számlálójában azokat a hosszú forint-forrásokat tartalmazta volna, amelyek jelzáloghitelek finanszírozására, refinanszírozására szolgálnak, míg nevezőjében a lakossági forint jelzáloghitel állományt. A szabályozási koncepció a források között kizárólag azértékpapír instrumentumokat kívánta figyelembe venni, a hosszú futamidejű betéteket nem. Egy nagyon rövid konzultációs időszak, majd az EKB-val történt egyeztetés után a vonatkozó MNB rendeletet 2015 márciusában kívánták kihirdetni, 2016. áprilisi hatálybalépéssel.

A Bankszövetség álláspontja szerint a gyors bevezetés problémát okoz, mivel a JMM bevezetése egyszerre igényelné:

- az európai szabályozással való hosszú távú összhang vizsgálatát,

- a piaci szereplőkkel folytatott egyeztetést a rövid- és középtávú makroprudenciális kockázatokról és azok kezelésének alternatív lehetőségeiről,
- a gyors ütemű hosszú távú forrásbevonás hatásának elemzését a hitel- és a betéti kamatokra, valamint a bankok jövedelmezőségére, vagy például
- a magyar bankszektor kibocsátási lehetőségeinek és a piac felvevőképességének felmérését.

A bemutatott szabályozási koncepcióval kapcsolatosan tartott többszöri konzultáció során a Bankszövetség fontosabb javaslatai az alábbiak voltak:

- 2016. októbertől induló, kétlépcsős bevezetés,
- 1 éves eredeti futamidejű értékpapírok és betétek szerepeltetése a mutató számlálójában, nem csak a forintban, hanem a 2015. áprilisa előtt devizában denominált értékpapírok is figyelembe vehetők legyenek,
- az EKB-nál és az MNB-nél fedezetképesnek minősülő jelzáloglevelek akkor is figyelembe vehetők legyenek, ha azok csoporttagok tulajdonában vannak,
- a mutató nevezőjében a nem késedelmes, valamint a 90 napnál nem régebbi késedelmes, továbbá a kizárólag lakossági jelzáloghitelek egy éven túli állománya értékvesztéssel csökkentett nettó értéken legyen figyelembe véve.

Az MNB - a hosszú futamidejű betétekre, a devizában denominált forrásokra, és a nem teljesítő hitelek figyelmen kívül hagyására vonatkozó kivétellel - a módosítási javaslatokat végül figyelembe vette. A határidőre vonatkozóan az MNB illetékes vezetője szóbeli egyetértését fejezte ki.

A rendelet egyeztetése az Európai Központi Bankkal folyamatban van, kiadása júniusban várható.

A DMM mutató módosításának és új devizaegyensúlyi mutató bevezetésének a kezdeményezése

Az MNB március végén konzultációt kezdeményezett a DMM mutató módosításáról és egy új devizaegyensúlyi mutató bevezetéséről. Mint azt az illetékes ügyvezető igazgató elmondta a jegybank vezetésének célja a korábbi időszak makroprudenciális szabályozásának áttekintése és korrekciója Erre még az év első felében gyors ütemben kívánnak sort keríteni, ideértve a banki mérlegszerkezetek és lejáratú összhang gyors „rendbetételét”. A jegybank által elvárt alkalmazkodási folyamat a rövid devizaforrások leépítése, hosszúra cserélése, valamint a SWAP állományok leépülésének eredményeként kialakuló állapot tartós fenntartása. A módosított DMM mutató egyrészt nem tartalmazná a hosszú SWAP állományokat, másrészt - a 2014 májusában meghirdetett ütemezéshez képest - már erre az évre előrehozná a mutató 100%-os értékének bevezetését. Az új mutató a mérlegen belüli nyitott pozíciókat korlátozná a mérlegfőösszeg arányában. Mindkét mutató esetében *2015. október 1.* a hatálybalépési céldátum.

A konzultációt követően a Bankszövetség levélben kifogásolta, hogy a DMM mutató szintjével kapcsolatos korábbi menetrend módosítása a jogkövetően eljáró bankokat sújtja, illetve, hogy az indokolatlanul szigorúbb lenne, mint a később bevezetésre kerülő NSFR szabályok. Mivel indokolt a két szabályozás egymáshoz közelítése, egyéb DMM tételek újrakalibrálását is kértük a levelünkben.

Az MNB április elején további egyeztetést szervezett, melynek során elismerte a SWAP-ok banki likviditás menedzsmentben játszott pozitív szerepét. Ezt követően olyan kompromisszumos javaslatot tett, hogy - mivel a jegybank fő célja a bankok mérlegen belüli rövid deviza források rendszerszinten történő csökkentése - amennyiben ez év augusztusáig a bankszektor önkéntes lépéseket, szükség esetén további vállalásokat tesz a rövid devizaforrás állománya csökkentésére, akkor az MNB esetleg eltekint a DMM szabályozás módosításától, valamint az új mutató bevezetésétől.

Adatszolgáltatás

A devizaárfolyam, a tisztességtelen kamat, díj emelés és a forintosítás témaköréhez kapcsolódó jogszabályok végrehajtása, a vonatkozó rendkívüli, illetve a jogszabályban elrendelt adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítése külön informatikai fejlesztést igényelt a hitelintézetektől. 2015 elején a tagbankok körében felmérést indítottunk arról, hogy problémát jelent-e számukra a fix árfolyamon forintosítandó deviza jelzáloghitelek MNB útmutató szerinti jelentése. Az adatszolgáltatási előírás követése az elszámolás folyamatától - a valós pozícióktól - eltérő állapotot mutatott volna a jelentésekben és akár többlettőke követelményt is keletkeztetett volna. A problémát jeleztük az MNB-nek. A jegybank gyorsan reagált megkeresésünkre és módosította utasítását.

Az első negyedévben az MNB megterhelt eszközökkel kapcsolatos kockázatok kezeléséről, valamint a megterhelt és a meg nem terhelt eszközöket érintő információk nyilvánosságra hozataláról szóló ajánlásának tervezetét is véleményeztük és több módosító/pontosító javaslatot tettünk. Egyebek mellett jeleztük azt a problémát, hogy az ajánlás szerinti követelményeknek való megfelelést azoknál a hitelintézeteknél, amelyeknél a 2014. évi beszámolókat már elfogadták a releváns testületek (Igazgatóság; Felügyelő Bizottság), nem tudják az MNB elvárásait 2014-re figyelembe venni. A nyilvánosságra hozott információk és adatok tartalmát és értékbeli helyességét a Hpt. szerint a könyvvizsgálónak ellenőriznie kell, és ezt egy lezárt periódusra már nem lehet megtenni. Kértük ezért az ajánlás hatályba lépésének elhalasztását, amit az MNB méltányolt és 2014 helyett a 2015-ös évről várja el első alkalommal az információk nyilvánosságra hozatalát.

A Gazdasági Versenytanács előzetes véleménye a BankAdattal kapcsolatban

A Gazdasági Versenyhivatal a BankAdat kapcsán feltételezett tiltott megállapodás ügyében 2012-ben indított eljárást. A Versenytanács február elején osztotta meg az érintettekkel az ügyben kialakított előzetes álláspontját. E szerint a BankAdatot az érintettek - a Bankszövetség, a Bankárképző és az adatcserében részt vevő bankok - a gazdasági versenyt korlátozó módon működtették, mivel annak keretében máshonnan nem beszerezhető, üzleti titoknak minősülő információkat osztottak meg egymással. Az előzetes álláspont értelmében a Versenytanács az ügyben meghozandó határozatában várhatóan megállapítja a jogsértést és bírságot szab ki.

A Versenytanács előzetes álláspontja miatt szükséges intézkedésekről egyeztetünk az ügyben érintett tagbankjaink jogi képviselőivel, amelynek nyomán a következő döntések születtek:

- érdemben kell vitatni és cáfolni a Versenytanács állításait,
- ennek sikeréhez háttér tanulmányt kell készíttetni egy EU-s versenyjogban jártas elismert nemzetközi tanácsadóval,
- a BankAdat továbbfejlesztésére vonatkozó közérdekű kötelezettségvállalást kell felajánlani a Versenytanácsnak.

Egyeztetések a NAV adatigényéről

A Bankszövetség Pénzforgalmi munkacsoportjában problémaként merült fel a NAV végrehajtási és ellenőrzési célú adatkérése, mivel a hatóság által megfogalmazott adatigény nem felelt meg a bankok által használt pénzforgalmi kategóriáknak. Ez akadályozta a gyors, automatikus és olcsó adatszolgáltatást. A probléma kezelése érdekében a Bankszövetség levelet írt a NAV elnökének, konkrét javaslatokat téve a NAV által használt pénzforgalmi fogalmak kiigazítására és tartalmi egyértelműsítésére. A NAV konzultációt javasolt a felvetett kérdések megtárgyalására. A banki szakértők és NAV illetékesek részvételével lezajlott megbeszélésen részletesen elemezték és megtárgyalták a hatósági adatigényt, amelynek eredményeképp a legtöbb kérdésre közös megoldást találtak a felek. Így megegyeztek abban, hogy

- milyen számlákat kell jelenteni fizetési számlaként,

- milyen formában kérhet adatot a NAV a hitelszámlákról,
- hogyan kezelje az adatkérés az egyéni vállalkozó magánszámláit, és
- mely kategóriába sorolható a megtakarítás, illetve az értékpapír befektetés.

A munkacsoport a NAV által elkészítendő emlékeztető alapján dönt a további egyeztetések szükségességéről.

VII. Pénzforgalom

Felkészülés a pénzmossási ország vizsgálatra (Moneyval) – országgockázatok összesítése

Jövőre kezdődik a pénzmosság elleni intézkedések hatékonyságát ellenőrző nemzetközi szervezet, a Moneyval vizsgálatának ötödik köre, amelyre már idén meg kell kezdeni a felkészülést. Ennek keretében a Nemzetgazdasági Minisztérium egy kétnapos konferenciát szervezett, amelyre néhány banki kolléga is meghívást kapott. A konferencián hallottakat megosztották a Pénzmosság és terrorizmus finanszírozása elleni munkacsoport többi tagjával is. A munkacsoport ülésén az MNB illetékesei is ismertették a tudnivalókat. Kérésükre javaslatot tettünk a magyar pénzmossási kockázatokról szóló jelentéshez. A pénzmossási fenyegetettségek körében a következőket emeltük ki:

- magas adók és adóelkerülési attitűd általánossága,
- bankellenes hangulatkeltés, magas készpénzhasználat,
- ukrajnai helyzet: ukrajnai megtakarítások áthozatala,
- offshore cégeken keresztül érkező pénzek,
- (keleti) nyitás a pénzmosság elleni harcban kevésbé elkötelezett országok irányában,
- letelepedési államkötvény (offshore értékesítő cégek),
- Stabilitás Megtakarítási Számla, illetve általában a tőkerempatriálási programok.

A sebezhetőségek körében egyebek mellett a gyorsan változó jogszabályi környezetet, valamint a gyanús tranzakciók felfüggesztésének nehézségeit említettük.

Az EU SEPA Vég-dátum rendeletéből adódó hazai feladatok értelmezése, hatósági egyeztetés

A 260/2012/EU Rendelet, az úgy nevezett Vég-dátum rendelet (VDR) számos követelmény teljesítését írja elő az euróban denominált átutalások és beszedések tekintetében, amelyet az euró zónán kívüli tagállamok bankjainak és egyéb pénzforgalmi szolgáltatóinak (PSZ) legkésőbb 2016. október 31-ig teljesíteniük kell. A tagbankok erőforrásait lekötő, a pénzforgalmat és a fizetési rendszert érintő, folyamatban lévő átfogó változások és projektek, illetve a rendelkezésre álló 18 hónap figyelembe vételével már most érdemes elkezdni a SEPA fizetési módokra történő áttéréshez kapcsolódó kérdések vizsgálatát, a felkészülést. Figyelemmel a VDR-re a Pénzforgalmi munkacsoportban a kérdések közül elsőként a *SEPA beszedésre*, a SEPA direct debit modellre történő migrációra vonatkozó követelmények értelmezése merült fel. A munkacsoport megvizsgálta, hogy mely esetekben kötelező a SEPA beszedési modellre áttérnie a bankoknak, illetve a PSZ-eknek. Az MNB-vel a témakörben lefolytatott konzultáció következtetései az alábbiak:

- amelyik bank (PSZ) nem nyújt euróban beszedési (és/vagy átutalási) szolgáltatást, annak 2016. október 31. után sem kell ezeket a szolgáltatásokat nyújtani,
- amelyik bank (PSZ) nyújt euróban beszedési (és/vagy átutalási) szolgáltatást, az a végdátumot követően csak SEPA formátumban teheti azt,
- a vállalkozói szféra esetén a felhatalmazó levéllel történő euróban denominált beszedést a végdátumot követően már csak a SEPA szabvány szerint lehet lebonyolítani,

- a hatósági átutalás és az átutalási végzés alapján történő euró átutalás ugyan mutatnak beszédési jellegzetességeket, de olyan speciális műveletek, amelyekre a végdátum nem vonatkozik, mivel nem a VDR-ben meghatározott modell keretében valósulnak meg.

Tekintettel arra, hogy a VDR értelmezésével, majd a követelményeknek történő megfeleléssel kapcsolatban a beszédéseken kívül más problémák is azonosításra kerültek, a Bankszövetség - SEPA Munkabizottságon belül - *Migrációs munkacsoport* szervezésével fogja támogatni az átállás egységes és eredményes végrehajtását.

A Magyar SEPA Egyesület (MSE) végelszámolása - a záró taggyűlés

A Végelszámoló 2015. március 12-re hívta össze az MSE záró taggyűlését.

Az MSE Taggyűlése a 2013. szeptember 9-én elfogadott határozatával döntött az Egyesület végelszámolással történő megszüntetéséről. E döntéssel összhangban – a szükséges okiratok, nyilatkozatok Fővárosi Törvényszékhez (FT) történő benyújtásával – az MSE kérte a végelszámolás megindításáról szóló határozathozatalt és a végelszámolás megindításának közzétételét. Hiánypótlási eljárást követően az FT 2014. szeptember 19-i (2014. október 28-án jogerőre emelkedett) végzésével tudomásul vette az MSE végelszámolásának megindítását és elrendelte annak közzétételét (2015. január 29.) az országos névjegyzékben. A végzés értelmében a hitelezőknek 40 nap állt rendelkezésükre a követeléseik bejelentésére. Ez a határidő 2015. március 10. napján járt le. Ez alatt az idő alatt nem került sor hitelezői követelés bejelentésére.

A záró taggyűlés keretében a Végelszámoló tájékoztatást adott a végelszámolási folyamat állásáról és befejezhetőségének feltételeiről. A tagok egyhangúan elfogadták a zárójelentést, a végelszámolási nyitó és záró mérleget, az adóbevallást, az utolsó üzleti évről szóló, számviteli törvény szerinti beszámolót, a mérleget és eredménykimutatást. A Taggyűlés döntött a Végelszámoló által előterjesztett vagyonfelosztásról. A kifizetésről minden tagnak írásban kell rendelkeznie a Végelszámoló felé. A rendelkezésben a tag kérheti az őt megillető vagyონrész közvetlen átutalását a Magyar Bankszövetség részére, az MBSZ és a tag közötti támogatási szerződés alapján, de kérheti a tag által meghatározott más bankszámlára utalást is.

A Végelszámoló az *“Egyesület nyilvántartásból való törlésére vonatkozó kérelmet”* 2015. április 14.-én nyújtotta be a Fővárosi Törvényszékhez A folyamat úgy zárul le , hogy a törlésről szóló jogerős határozat egy másolati példányát a Végelszámoló minden tag számára elküldi, amelynek kézhezvételét követően öt munkanapon belül teljesíti a tagok számára a kifizetéseket.

A forint csatlakozása a CLS¹-hez

A forintnak a folyamatosan kapcsolt kiegyenlítési mechanizmushoz történő csatlakozása - az MNB által vezérelt program - jelentős pontjához érkezett az első negyedévben. A CLS Bank felső vezetése februárban Budapesten tartotta igazgatósági ülését. A több napos esemény során fontos megbeszélésekre került sor az MNB és a CLS képviselői között. A jegybank úgy értékelte, a CLS részéről a helyszínválasztás kifejezte a projekt sikere iránti elköteleződést és egyben lehetőséget adott arra, hogy a felek személyesen áttekinthessék az éles indulásig hátra lévő feladatokat. Ennek keretében folytatódott az MNB és a CLS Bank informatikai rendszereinek együttes tesztelése, márciusra pedig befejezték a jövőben követendő napi folyamatok kipróbálását. Lezajlott a piaci tesztfolyamat első szakasza is, amelyben három hazai és három külföldi bank vett részt. A tesztek eredményeképpen az érintettek meggyőződhetnek az alapfunkciók biztonságos működéséről. A következő hónapokban - az egyéni projektek újabb, a Bankszövetség támogatásával végrehajtott állapot felmérést követően - az érintettek körében további tesztszakaszok esedékesek, egyre több

---

¹ Continuously Linked Settlement

szereplő bevonásával. Az eddig elvégzett tesztek eredményei alapján az MNB úgy értékelte a jelenlegi felkészültséget, hogy az a - bankrendszer korábbi halasztási kérelmének figyelembe vételével megállapított - 2015. novemberi határidővel összhangban van, és a rendszer tervezett éles indulása tartható.

GIRO: IG2 ciklus sűrítés

A GIRO Zrt. több menetben és több, banki részvétellel működő fórumon egyeztette az elszámolási ciklus sűrítésére vonatkozó terveit. A jelenlegi 5 elszámolási ciklus 10-re emelését azzal indokolta, hogy

- kiegyenlítettőbb likviditás-menedzselés biztosítható az ügyfelek részére,
- a korábbi nyitás és későbbi zárás révén hosszabb a rendelkezésre állás,
- egy ciklus kiesése még nem veszélyezteti a 4 órás teljesítési időhatárt,
- a korábbi nyitás (első ciklus) által az előző este beadott átutalási tételek hamarabb juthatnak a kedvezményezettekhez, és
- egy lépéssel közelebb kerülünk a gyorsan terjedő azonnali fizetési gyakorlathoz.

Banki szempontból a korábbi nyitás és a folyamatosabban beérkező jóváírások kezelése jelent majd többletmunkát.

A bankok általában támogatják a GIRO projektjét, s tudomásul veszik a 2015. nyár eleji tesztidőszaki feladatokat, valamint a 2015. szeptember 1-i indulást. A GIRO a döntési folyamatba érdemi módon vonta be a vezető banki pénzforgalmi szakértőkből álló Konzultációs Testületet.

Az internetes fizetések biztonságával kapcsolatos felmérés előkészítése és lebonyolítása

Az MNB - a Bankszövetség közreműködésével - már 2014 utolsó negyedében megkezdte annak a kérdőíves felmérésnek az előkészítését, amelynek az a célja, hogy megállapítsa a pénzforgalmi szolgáltatók internetes fizetési szolgáltatásai biztonságának megfelelőségét a Secure Pay Fórum által kidolgozott ajánlásoknak, illetve az azokhoz kapcsolódó, azok alapján kiadott EBA² útmutatóban foglaltaknak. A jegybank a 14 ajánláshoz kapcsolódó 200 kérdést tartalmazó kérdőívet február elején bocsátotta a Bankszövetség, illetve rajta keresztül az érintett tagok rendelkezésére, március 31-i válaszadási határidővel.

A rendelkezésre álló időben a kérdőívben foglaltak bankrendszer szintű egységes értelmezésének érdekében az IT Biztonság munkacsoport konzultációt kezdeményezett az MNB két, a kérdőív összeállításában részt vevő területével, a Pénzügyi Infrastruktúrák Igazgatóságának és a Módszertani Igazgatóság Informatika felügyeleti főosztályának szakértőivel. Az eredményes konzultációt követően az érintettek az elvárt határidőre benyújtották a kérdőíveket, amelyek kiértékelését követően az MNB megállapíthatja az EBA iránymutatása alapján a bankrendszer és az egyéb hazai pénzforgalmi szolgáltatók megfelelési szintjét. Az eredményről az MNB beszámol az EBA-nak és tájékoztatót is tart a Bankszövetség Elnökségének.

A konzultáción elhangzott az MNB képviselői részéről, hogy a Secure Pay Fórum és az EBA további, pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozó ajánlásokon dolgozik. Így a jövőben a TPP³-ék szolgáltatásaira és a mobil fizetések biztonságára vonatkozó útmutatók is várhatók, amelyeknek a pénzforgalmi szolgáltatóknak szintén meg kell majd felelniük.

---

² European Banking Authority: Európai Bankhatóság

³ Third Party Service Provider

Bankkártya aktualitások, fraud események és fenyegetettségek

Az Európai Parlament 2015. március 10-én elfogadta a bankkártya interchange díjak szabályozására beterjesztett javaslatot, amely szerint a betéti kártya műveletekre 0,2%-os maximális bankközi jutalékot, míg a hitelkártya műveletekre 0,3%-os mértéket definiált. Az Európai Tanács ugyancsak zöld lámpát biztosított a javaslatnak, amely így várhatóan májusban lép hatályba szerte az unió tagállamaiban. Magyarországon ezek a szintek már több mint egy évvel korábban bevezetésre kerültek – ugyanakkor a szabályozást támogatók által várt pozitív hatás a POS terminálok terjedésben mindeddig nem mutatkozott meg.

A bankkártya és az elektronikus csatornák területeken a fraud események (csalások) áttekintését, megelőzési lehetőségeit kiemelten kezeljük. 2015. január végén széles körű szakmai fórumot, egyeztetést szerveztünk az MNB, a Nemzeti Nyomozóiroda (NNI) és a kártyatársaságok részvételével. Elsődleges cél az elmúlt időszak jellemző fraud eseményeinek összefoglalása volt - a tanulságok levonásával, valamint nemzetközi kitekintéssel felhívni a figyelmet a lehetséges új veszélyekre. Az MNB értékelése szerint a fraud eseményeket illetően az egy évvel korábbi állapothoz viszonyítva mind darabszámban, mind értékben visszafogott emelkedés tapasztalható. Az online visszaélések dominanciája egyértelműen megállapítható, különösen a határon átnyúló tranzakciók esetén. Ugyanakkor az elektronikus fizetések biztonsága terén hazánk továbbra is jól teljesít, Európa élmezőnyében van.

Az elmúlt év során az NNI több sikeres elfogással segítette a biztonságos bankkártya szolgáltatást. Az Európa szerte tapasztalt úgy nevezett "ATM jackpotting" (saját kulccsal kinyitják az ATM-et és olyan szoftvert juttatnak a gépbe, aminek hatására az kiadja a pénzkazetták teljes tartalmát) hazánkban is megjelent. A megelőzésre tett javaslatok és a fokozott odafigyelés mindeddig hatékonyan visszafogták az elterjedést. Az Europol-lal történő folyamatos szakmai egyeztetésnek köszönhetően a nemzetközi terepen megjelent fraud eseményekre is rálátást kapunk, ami esélyt ad a megelőzésre.

A DRB Bank tevékenységének felfüggesztése a bankkártyás szakmai vonalon is fokozott odafigyelést kívánt meg, hiszen a bank saját bankkártyás operációs munkája mellett szponzorbanki bankkártyás tevékenységet is folytatott. A Bankszövetség felajánlotta az ügyben kommunikációs támogatását az MNB illetékes területe felé, hogy segítsük a minél átláthatóbb, gyors szakmai tájékoztatást és a bankkártyás elszámolási folyamatok zavartalanását.

Márciusban a Bécsi Innovációs Fórum tiszteletjegyein keresztül a bankkártyás szakértők munkájához nemzetközi kitekintési lehetőséget biztosítottunk egy évek óta sikeresen megvalósuló szakmai együttműködés keretében.

Közreműködés a kétszeri ingyenes készpénzfelvételre vonatkozó MNB felmérésben

Az MNB felkérte a Bankszövetséget egy felmérés elvégzésére, amelyből képet kaphat arról, hogy a kétszeri ingyenes készpénz felvétel biztosítása során miként érvényesül a naptári hónap, mint kedvezmény nyújtási időkeret figyelembe vétele. A jegybankhoz ugyanis fogyasztói panaszok érkeztek arról, hogy egyes bankok a tárgyhónapot követő könyvelési, feldolgozási napot tekintik irányadónak.

Felmérésünkéből kiderült, hogy mindegyik hitelintézet betartja a törvényi előírásokat, ugyanakkor adódhatnak olyan helyzetek - például idegen ATM-ből történő hó végi készpénzfelvétel - amikor csak utólag, a rákövetkező hónapban deríthető ki a tranzakciók tényleges időrendje. Egyes bankok ezért adott tárgyhónapban nem is számoltak el díjakat a készpénzfelvételi eseményekre, s csak utólag, a rákövetkező hónapban terheltek a jogszerűen terhelhető tranzakciókat. Más bankok minden tételre elszámolták az esedékes díjat, s csak a tárgyhót követően mentesítették az ingyenességre „jogosult”

tranzakciókat. Bár ez okozhatott félreértéseket a számlakivonat értelmezésénél, de az ügyfeleket nem érte kár.

Felmérésünk eredményét az MNB tudomásul vette.

Az új 10 ezres bevezetésének tapasztalatai

A Bankszövetség Készpénz munkacsoportja meghívta ülésére az MNB Készpénzlogisztika új vezetését, hogy közösen értékeljék az új 10 ezer forintos bevezetésének kezdeti tapasztalatait. A jegybank felelős igazgatója megköszönte a bankok aktív hozzájárulását az új bankjegy forgalomba-hozatalához és megelégedését fejezte ki, hogy viszonylag rövid idő alatt a forgalomban lévő 10 ezresek közel 35%-át már az új bankjegyek teszik ki. Az MNB továbbra is kedvező tarifákkal segíti az új bankjegy fokozott forgalomba hozatalát, de hangsúlyozta, hogy egy szinten túl nem érdekük a régi bankjegyek gyorsított kivonása. Problémaként vetette fel, hogy igen magas a 20 ezer forintosok forgalmi részaránya, s helyette 10 ezresek nagyobb arányú forgalomba hozatalát javasolta a bankoknak. A banki szakértők nem támogatták a javaslatot, mivel a kétszeri ingyenes készpénzfelvételi jog radikálisan megnövelte a készpénzigényt, és az ATM-ekből gazdaságosabb ezt az igényt a magasabb névértékű bankjeggyel kielégíteni.

Egyeztetés a KLIK-kel a pedagógusok kártalanításáról

A Pénzforgalmi munkacsoport ülésén többen is felvetették, jelentős bankfióki megterhelést jelent, hogy pedagógusok a bankszámlájukon korábban felmerült banki díjakra vonatkozó tömeges adatkéréseket nyújtanak be. Ennek oka az a jogszabály volt, amely – egy állam számára vesztes kúriai döntés után – elrendelte, hogy kártalanítsák a pedagógusokat a fizetésük kötelező bankszámlára utalása miatt felmerült többletköltségeik után. Az állam a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot (KLIK) bízta meg a kifizetéssel, de részben a KLIK területi szervei, részben az iskolák különböző adatigényeket kértek a pedagógusok révén bankoktól, jelentős többletmunkát okozva. A Bankszövetség felvette a kapcsolatot a KLIK-kel és egyrészt megszerezte a kártérítésre vonatkozó belső szabályozást, másrészt megkapott néhány olyan adatkérési mintát, amelyet a KLIK korábban bankokkal is egyeztetett. A tagintézményekkel megosztott dokumentációk ezt követően érdemben segítették a bankok adatszolgáltatását.

VIII. Számvitel, adózás

Az IFRS áttérés előkészületei

Az IFRS áttérésről elmúlt év végén kiadott kormányhatározat szerint a Nemzetgazdasági Minisztériumnak 2015. március 31-ig kellett megvizsgálni a bevezetéssel járó hatásokat és 2015. május 31-ig kellett javaslatot tenni a jogszabályi változtatások irányára, a költségvetési bevételekre gyakorolt hatásokra, továbbá a szükséges fordítási és képzési feladatokra. Ennek végrehajtása érdekében 2015 januárjában öt szakértői munkacsoportban (Számviteli; Adózási; Statisztikai; Költségvetési, képzési és fordítási; valamint Pénzügyintézet) kezdődött meg az IFRS áttérés operatív előkészítése.

A Pénzügyintézet munkacsoport - melyben a Bankszövetség is részt vesz - a hitelintézetek mellett más pénzügyi, illetve tőkepiaci szereplők áttérésének feltételeit is több alkalommal tárgyalta. Március elejére elkészült a Kormányzatnak szánt összesítő jelentés első változata. Ebben - megerősítve a korábbiakat - az szerepel, hogy a hitelintézeteknek 2017-től kötelezően át kell térniük az IFRS alkalmazására. A Bankszövetség az átmenetre vonatkozóan versenysemleges szabályozást kér, mert

fontos, hogy a bevezetés elhalasztása megfelelően definiált körben, ne egyedi elbírálás alapján történjen. A hitelintézeteken kívüli más pénz- illetve tőkepiaci szereplők számára (ide tartoznak a pénzügyi vállalkozások mellett a biztosítók és a befektetési szolgáltatók is) az IFRS alkalmazás választható módon ugyancsak 2017-től indulhatna. Az MNB a választási lehetőség feltételeként szeretne megbizonyosodni az adott intézmény felkészültségéről és ehhez könyvvizsgáló nyilatkozatot vár. A könyvvizsgálói nyilatkozat hatóköréről és tartalmáról – mivel a nemzetközi könyvvizsgálat előírásai ilyen feladatról nem szólnak - jelenleg is tart az egyeztetés.

Az IFRS Adózási munkacsoport számára bankszakmai javaslatot készítettünk a helyi iparűzési adót (HIPA) meghatározó nettó árbevétel fogalom kialakítására, kiemelten figyelve az adó semleges áttérés szempontjára. Konzultáció keretében is bemutattuk a jelenlegi HAS eredménykimutatásra épülő és az IFRS alkalmazása melletti eltéréseket. Kértük, hogy a HIPA adólapjának meghatározásához a szabályozók ne készítsenek egy új IFRS alapon nyugvó eredménykimutatás struktúrát, hanem az Európai Bankhatóság által előírt egységes szabálykönyvből a FINREP jelentést alkalmazzák, mert az a közösség szintjén egységes és szabályozott módszertanon alapul, és az adattartalom a jegybank által is rendszeresen kontrollált. (Az IFRS-ben nincs az eredménykimutatásnak egységes formája.)

A devizahitel elszámolással összefüggő számviteli és adókérdések

A devizahitel elszámolási törvény végrehajtásának a problémáiról - mind a hazai, mind a nemzetközi (IFRS) szempontú számviteli kérdéseiről - bankszakértői körben, külső számviteli szakértők és könyvvizsgálók bevonásával 2014-ben többször is egyeztettünk. 2015 elején a számviteli kormányrendelet javaslatunkra módosításra került, és így megoldódott az a bizonytalan kérdés, amely a nem törlesztő devizahitelekkel összefüggő, a mérleg alatti nyilvántartási számlákon felgyűlt függő kamat és egyéb jövedelem jellegű követelések kezelése miatt merült fel. A jogszabály most már kimondja, hogy a devizahitelhez kapcsolódóan a nyilvántartásban lévő függő tételeket az elszámoláskor rendkívüli tételként kell kimutatni és nem kamateredményként, mint ahogy az az általános számviteli elszámolási szabályok szerint történt volna. Következésképpen nem keveredik össze a normál hitelezési tevékenységből keletkező kamateredmény a sajátos FX hitel elszámolás miatti kamatkorrekcióval.

Az elszámolási törvény visszamenőlegessége, a keletkező 1000 milliárd forinthez közelítő veszteség, illetve a különböző típusú adók visszatérítésének a lehetősége számos kérdést generált, ezért állásfoglalást kértünk a Nemzetgazdasági Minisztériumtól. Hiányoltuk, hogy a hatályos társasági adóról szóló törvény a 2004-re visszanyúló elszámolás kapcsán nem nevesítette a hitelintézeti különadót. Kértük erősítsék meg, hogy ennek korrekciója is engedélyezett. A hitelintézetek ugyanis a nyereséges években *nem a pénzügyi szervezetekre vonatkozó különadó néven*, hanem a jogszabály szerint *a hitelintézeti különadó formájában* (az adózás előtti pozitív eredmény 30%-a mértékéig, de összegében azonosan) teljesítették a 2009-es év mérlegfőösszegére vetített különadó fizetési kötelezettségüket. Indítványoztuk, hogy a társasági adótörvény szövege is módosuljon ennek megfelelően, segítve ezzel az egyértelműségét és csökkentve a jogalkalmazóknál nem elhanyagolható mértékű kockázatot. Sajnos a hitelintézeti különadó kérdése eddig nem rendeződött megnyugtatóan.

A tartós befektetési számla (TBSZ) hosszabbítás kérdései

Az adómunkacsoport körében egyeztetés folyt a 2010-ben indult, és az első alkalommal 2015. december 31-én lejáró adómentes TBSZ meghosszabbításával kapcsolatban is. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja törvény) kapcsolatos módosításai ugyanis a meghosszabbítást érintően nem minden technikai kérdésre adnak egyértelmű irányutatást. A hitelintézeteknél az időben történő ügyfél tájékoztatások, és rendszerfejlesztések miatt egyaránt

lényeges a kérdések tisztázása. Nem egyértelmű például, hogy hogyan kell eljárni, ha a TBSZ számlán tartott megtakarítási eszköz (betét, értékpapír) lejáratát túlnyúlja a lejárató TBSZ futamidején? Hogyan lehet átmozgatni a TBSZ számlán lévő megtakarítást egy új 5 éves periódust kezdő TBSZ-be, és mi van akkor, ha a megtakarításnak csak egy részét kívánja az ügyfél meghosszabbítani? A kamatadót és az egészségügyi hozzájárulási kötelezettséget mikor és hogyan kell rendezni? A fenti kérdések egy részére már kaptunk némi iránymutatást, de az egységes piaci eljárások kialakítása érdekében még várjuk a minisztérium részletesebb, írásos válaszát.

IX. Bankszövetségi fejlemények

Felkészülés a Testületi Ülésre (Alapszabály, tagdíjszabályzat módosítás)

Az új Ptk. hatályba lépése miatt aktuálissá vált az Alapszabály módosítása, amelynek tervezetét előkészítettük a Testületi Ülés számára. A legfontosabb újdonság a Bankszövetség Felügyelő Bizottságának a felállítása, amelynek öt tagja a jogi, a számviteli és az adózási munkacsoportokban tevékenykedő szakértők közül kerül ki.

Az Alapszabály egy másik új rendelkezése szerint ezen túl lehetőség lesz arra, hogy tagsági státusz nélkül, társult tagként, a társult tagi tagdíj megfizetése ellenében a bankokéval részben azonos tevékenységet végző pénzügyi vállalkozások (pl. pénzforgalmi intézmények, kártyatársaságok) vagy más intézmények – az adott munkabizottság vagy munkacsoport egyetértése esetén – tanácskozási joggal bekapcsolódjanak legfeljebb két munkacsoport, munkabizottság munkájába. Ennek megfelelően a tagdíjfizetési szabályzatba is beiktattuk ezt az újfajta tagdíj kategóriát.

Pénz7 – Magyar részvétel az Európai Money Week programsorozatban

2015. március 9-én rangos szakmai intézmények, tanárok, diákok és pénzügyi szakemberek részvételével, előadásokkal és diákok flashmobjával kezdődött el a „Pénz7” programsorozat, amelynek célja az általános és középiskolások pénzügyi ismereteinek megalapozása. A Magyar Bankszövetség szervezésében a Pénziránytű Alapítvány szakmai támogatásával megvalósuló programban - amellyel hazánk egy 24 országban azonos időpontban zajló páneurópai kezdeményezéshez csatlakozott - mintegy 90 ezer diák osztályfőnöki órákon ismerkedhetett meg az őket is érintő hétköznapi pénzügyi témákkal, a családi költségvetés alapkérdéseivel. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet szakmai felügyeletével elfogadott, és támogatásával közreadott tananyagot szakértő pedagóguscsapatunk több hónapig fejlesztette, majd próbaórákon tesztelte. A programhoz 200 önkéntes pénzügyi szakember csatlakozott a bankszektorból, valamint - a Magyar Közgazdasági Társaság szervezésében - a Magyar Nemzeti Bankból. A teljes programsorozatot vetélkedők és versenyek is kiegészítik, hogy játékos formában vezessék tovább a fiatalokat a reális lehetőségek, a családi költségvetés és a pénz tudatos kezelésében.

A kezdeményezés mellett széles körű, szakmákon és intézményeken átívelő összefogás bontakozott ki. Így valósulhatott meg, hogy a magyar „Pénz7” európai összehasonlításban is rendkívül sok diákot ért el, hiszen a tematikus héthez 660 általános és középiskola, 1000 pedagógus és 90 ezer diák csatlakozott. Az érintett iskolák mintegy 15%-a már az első évben részt vesz a különleges órákon, s ezzel az Európában elért mintegy 315 ezer diák harmada magyarországi volt.

Az előzőekben nem említett Munkacsoportok

Agrár-munkacsoport

Az Agrár-munkacsoport idei évi első ülésén a Földművelésügyi Minisztérium képviselői beszámoltak az adatgyűjtés - az egyéni gazdaságok teljes hitelállományára vonatkozó, 2015. évtől érvénybe lépő - kiterjesztéséről. A második ülésen az FM képviselői a 2015–2020 közötti közvetlen termelői támogatási rendszer feltételeit ismertették, illetve a Közraktári Szövetség prezentációt tartott a közraktári piac jelenlegi helyzetéről. 2015-ben az agrártámogatások igénylésére szolgáló *Egységes Kérelem* elektronikus felülete és a benyújtásához kapcsolódó jogszabályok jelentősen megváltoztak, így a harmadik ülésen a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal képviselői tájékoztatást adtak a változásokról, valamint az Egységes Kérelmet befogadó rendszer teszt-üzemmód alapú változatáról. Az üléseket részletes konzultáció, a szakmai javaslatok alapos megvitatása követte.

A munkacsoportülések után több alkalommal írásban is konzultáltunk az érintett, főként szakigazgatási szervezetekkel. A tagszervezetek által javasolt kérdéseinkre túlnyomó többségben kielégítő választ kaptunk.

Adatvédelmi munkacsoport

Az adatvédelmi munkacsoport a márciusi ülésén a következő témákat vitatta meg: a jogos érdeken alapuló adatkezelés, egyéb, „nem ügyfél” érintettek személyes adatainak kezelése, a 2014. évi „Optimusz” NAIH⁴ Határozat tanulságai. A munkacsoport javaslatokat tett a Hpt. adatvédelmi tárgyú rendelkezéseinek pontosítására is. Az áprilisi ülésen a NAIH követeléskezeléssel kapcsolatos ellenőrzéseiről szóló határozatokat tekintettük át. Ezen túl az adatvédelmi hatósági nyilvántartás és a banki belső adatvédelmi nyilvántartás problémáiról hallgattunk meg egy előadást az adatkezelői oldal szemszögéből.

E-munkacsoport (workshopok, inkubációs program)

Az Elektronikus Csatornák munkacsoport keretében 2015. január 13-án hét bank részvételével indult el az Inkubációs Program, amelynek során - a MobilTárca Egyesülettel együttműködésben - az érdeklődő banki szakértők számára szakmai felkészítő előadásokat tartottak a mobilfizetés és az NFC (Near Field Communication) technológia területén. Maga a MobilTárca egy olyan okostelefonon futó alkalmazás, amely képes jelenlegi plasztik kártyáinkat virtuális formában egy helyre gyűjteni, így dematerializálja a pénztárcában lévő bank-, hűség- és beléptető kártyákat, kuponokat, jegyeket. Az inkubációs program célja, hogy a potenciális kártyakibocsátók számára minden információ rendelkezésre álljon annak érdekében, hogy dönteni tudjanak jövőbeni MobilTárca fejlesztéseikről. A Mobilfizetési inkubációs program II. fázisában három bank vesz részt, már az egyes bankokra szabott specifikációval és szakmai munkával.

Humán és Fizikai Biztonsági Munkacsoport

A Humán és Fizikai Biztonsági Munkacsoport korábbi vezetőjének, Fialka Györgynek a mandátuma 2015. februárban lejárt. Mivel a bankszektoron kívül folytatja a pályafutását, ezért a tisztújítás során

---

⁴ Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

kizárólag új jelöltek jöttek szóba. A munkacsoport februári ülésén Rajzó Gergőt, a Budapest Bank fizikai biztonsági területének a vezetőjét választotta meg munkacsoport vezetőnek.

Kommunikációs statisztika és aktualitások

Az első negyedév leghangsúlyosabb banki kommunikációs témája a fogyasztói hitelek elszámolási folyamatának banki felkészüléséről szóló folyamatos tájékoztatás, beszámoló volt. Folytatva a hatékonyan működő korábbi gyakorlatot, sajtóklub eseményeken, illetve interjúk segítségével foglaltuk össze a tudnivalókat. A március 19-én, az MNB fogyasztóvédelmi területének vezetőivel tartott közös sajtóeseményen összegeztük az ügyfél tájékoztatás szempontjából is fontos szektor szintű információkat, segítve a forintosítással kapcsolatban felmerülő kérdések tisztázását és támogatva az elszámoló levelek kiküldési folyamatának átláthatóságát, az ügyfelek tájékozódását.

Az MBSZ kommunikációban kiemelten jelent meg a március 9-én induló „Pénz7” programsorozat, mely a sajtó részéről is nagy érdeklődésre tartott számot. A témát középpontba állító kommunikáció keretében február 4-én sajtóközleményben hívtuk fel a figyelmet a közelgő eseményre, kihangsúlyozva annak fontosságát és aktualitását. Pénz7 programsorozat március 9-i indulásról a sajtó nyilvános nyitóeseménnyel és számos megjelenéssel, valamint egy újabb sajtóközleménnyel adtunk hírt. A minden várakozást felülmúló érdeklődésről és a fókuszba helyezett oktatási intézmények aktív részvételéről örömmel számolhattunk be.

A nyilvánosság érdeklődését a - Magyar Bankszövetség által kidolgozott aktualizált - Magatartási Kódex is felkeltette, melyről a Magyar Bankszövetség Elnökségének támogatásával, a Magyar Nemzeti Bankkal közösen kiadásra kerülő sajtóközlemény formájában adtunk hírt. (A lakossági hitelt nyújtó pénzügyi intézmények ügyfelekkel szembeni tisztességes magatartásáról szóló Magatartási Kódex 2010. január 1-jén lépett hatályba azért, hogy megerősítse a lakossági hitelfelvevők és a hitelezők közti bizalmat. Az Országgyűlés és a kormány 2014-ben a Magatartási Kódex számos rendelkezését jogszabályokban szabályozta, ami szükségessé tette a dokumentum felülvizsgálatát. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) és a Magyar Bankszövetség egyeztetése nyomán így 2015. február 1-jétől Aktualizált Magatartási Kódex lépett hatályba, amely a jogszabályi szinten nem szabályozott rendelkezéseket tartalmazza.)

Statisztikáink szerint az év első három hónapjában mintegy 600 alkalommal szerepeltünk az online sajtóban, ezt követte a nyomtatott megjelenések száma körülbelül 340 esetben, és az elektronikus médiumokban való szereplés, hozzávetőleg 290 alkalommal. Összességében a teljes negyedév folyamán több mint 1250 megjelenéssel, említéssel szerepelt a Magyar Bankszövetség a magyarországi médiumokban.

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB⁵)

I.1.1 Az FSB elnökének levele a 2015-ös prioritásokról

A Pénzügyi Stabilitási Tanács elnöke a G20 pénzügyminiszterek és jegybank elnökök törökországi találkozóját előkészítő levelében az alábbi prioritásokat jelölte meg:

- Az elhatározott reformok teljes, konzisztens és azonnali megvalósítása;
- A válság utáni még hátralévő reformlépések véglegesítése;
- Az új kockázatok és sérülékenységek kezelése.

Az FSB először 2015-ben készít éves jelentést a reformok bevezetéséről és hatásáról, amely a jó gyakorlatok és a hiányosságok bemutatásán túl, a nem szándékolt hatásokra és a bevezetési nehézségekre is kitér. A miniszterek és a jegybank elnökök elkötelezték magukat a bevezetési különbségek megszüntetése mellett, míg a nem szándékolt következmények esetében a szabályokat kell módosítani. Az FSB megkülönböztetett figyelmet fordít az OTC derivatívákra vonatkozó reformok lassú és egyenlőtlen bevezetésére, illetve a határokon átnyúló aspektusokra.

A reformok lezárása három területet érint: a bankok tőke-megfelelési kereteinek, illetve a too big to fail (TBTF: túl nagy, hogy veszni hagyják) bankokat érintő intézkedéseknek, valamint a derivatív piacok biztonságosságát fokozó szabályoknak a véglegesítését. A tőke-megfeleléssel kapcsolatban javítják a mutatók konzisztenciáját és összehasonlíthatóságát, illetve tovább dolgoznak a legkésőbb 2017-ig véglegesítendő áttételi rátán. 2015-ben az FSB kidolgozza a teljes veszteségviselő kapacitásra (TLAC⁶) vonatkozó sztenderdet, míg az FSB tagországok intézkedéseket tesznek a szanalás alatt álló intézményekkel kötött pénzügyi szerződések lezárásának az átmeneti felfüggesztésére. Az FSB a központi szerződő felek szanalása és szanalási tervezése terén elért előre haladást is áttekinti. A G20-ak támogatásával jelentős lépések történtek az OTC derivatív piacok homályosságának a felderítésére és most az a feladat, hogy a kapcsolódó jelentéseket valóban effektívvé tegyék.

Az új kockázatok és sérülékenységek kezelésénél az FSB nagy hangsúlyt helyez a kapcsolódó adatgyűjtésre, a kockázatok felismerésére és kezelésére, a piaci struktúrák javítására.

I.1.2 Az FSB és az IOSCO⁷ értékelési módszertana a rendszerszempontról fontos - nem bank, nem biztosító - globális intézmények beazonosítására

Március elején az FSB és az IOSCO nyilvánosságra hozta a rendszerszempontról fontos - nem bank, nem biztosító - globális intézmények (NBNI G-SIFIs⁸) beazonosítására szolgáló értékelési módszertanának második konzultációs dokumentumát. A dokumentum célja azoknak az NBNI pénzügyi intézményeknek a beazonosítása, amelyek válsága vagy működési hibája méretükből, komplexitásukból, vagy a pénzügyi rendszerbe való beágyazottságukból (interconnectedness) adódóan veszélyezteti az egész rendszer stabilitását. Az NBNI intézmények sokszínűsége, illetve a

⁵ Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

⁶ Total Loss Absorbing Capacity, ez tartalmilag többé-kevésbé megfelel az EU BRRD irányelvben szereplő, valamennyi bank számára előírt MREL-nek. (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities)

⁷ International Organization of Securities Commissions: az értékpapír-felügyeletek nemzetközi szervezete

⁸ Non-Bank Non-Insurer Global Systemically Important Financial Institutions

tevékenységükre vonatkozó adatok korlátozott hozzáférhetősége miatt a beazonosítás során a bankokra illetve a biztosítókra vonatkozó módszertanokhoz képest nagyobb szerepet kap a felügyelet megítélése. Az NBNI G-SIFIs beazonosításának alapjául a nemzeti felügyelet által végzett részletes elemzés szolgál, amelyet a felügyeleti információ csere és az FSB közvetítésével történő koordináció egészít ki.

A konzultációs dokumentum külön tárgyalja (1) a pénzügyi társaságok, (2) az értékpapír-piaci szolgáltatók (brókerek), (3) a befektetési alapok és (4) az eszközezők beazonosításánál alkalmazandó szektor specifikus módszertanokat. A tervezet nem tartalmaz szabályozási javaslatot, ennek kialakítása a beazonosítási metodológia kialakítását és elfogadását követő feladat.

I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS⁹)

I.2.1 A Bázeli Bizottság 2015 és 2016 évi munkaprogramja

A Bizottság tevékenysége az előttünk álló két évben az alábbi négy témakörre koncentrálódik:

- A szabályozás fejlesztése (Policy development);
- A szabályozói keretek egyszerűsége, összehasonlíthatósága és kockázaterzékenysége közötti helyes egyensúly biztosítása;
- A Bázeli Egyezmények (II, III) bevezetésének a nyomon követése és értékelése;
- A felügyelet hatékonyságának a javítása.

A korábban elkezdett/ konzultáció alatt álló javaslatokon túl a Bizottság értékelni fogja a válság utáni szabályok egymásra hatását, koherenciáját és kalibrálását; felülvizsgálja az ország kockázat kezelésére vonatkozó előírásokat; és a nemzeti fejlemények tükrében értékeli a stressz tesztek szabályozásban betöltött szerepét. A felügyeleti hatékonyság javításának jegyében a stressz tesztekre, az értékelési gyakorlatokra és a II. pillérré összpontosít a Bizottság.

1.2.2 A felülvizsgált harmadik pilléres közzétételi követelmények

A Bizottság január végén nyilvánosságra hozta a harmadik pilléres közzétételi követelmények felülvizsgált változatát, amelynek alapján a piaci szereplők jobban össze tudják hasonlítani a bankok által közölt kockázattal súlyozott eszközökre vonatkozó információkat. Az átdolgozás azt célozta, hogy javuljon a minimum szabályozói tőkekövetelmény meghatározására használt belső modellek transzparenciája. A felülvizsgált közzétételi követelmények 2016 végétől lesznek hatályosak. A Bizottság az alábbiak szerint változtatott a 2014. júniusi konzultációs dokumentumon:

- pontosabban meghatározta a negyedéves, féléves és éves gyakoriságú közzétételi kötelezettségeket,
- mérsékelte a hitelkockázati kitettségre, illetve a hitelkockázat csökkentési technikákra vonatkozó előírásokat,
- pontosította és mérsékelte az értékpapírosítást érintő közzétételi követelményeket.

I.2.3 A Bazel III egyezmény bevezetésének a nyomon követése

A Bizottság márciusban immár hetedik alkalommal ismertette a Bazel III szabályok bevezetésére vonatkozó hatásvizsgálat eredményeit. A vizsgálatban összesen 224 bank, ebből összesen 98 nagy - 3 milliárd eurónál nagyobb alapvető (tier 1) tőkével rendelkező – (Group 1) bank vett részt. A 2014. júniusi adatokon végzett számítások a szabályok teljes körű (átmeneti intézkedések nélküli) bevezetését feltételezték. Az eredmények szerint valamennyi nagy nemzetközi (Group 1) bank rendelkezett a 4,5%-os minimum tőkével. A 7%-os célszinthez mért összesített tőkehiány már csak 3,9 milliárd euró volt, szemben a 2013 végi 15,1 milliárd illetve a 2011 júniusi 485,6 milliárd euróval.

---

⁹ Basel Committee on Banking Supervision

(Összehasonlításként a Group 1 bankok 2014 első félévi nyeresége 210,0 milliárd euró volt.) A Group kettő csoportban két bank nem felelt meg a 4,5%-os minimum követelménynek, míg a 7%-os mutató eléréséhez összesen 1,8 milliárd alapvető tőke hiányzott. Az átlagos CET1 tőkemegfelelési mutató a Group 1-re számítva 10,8%, a Group 2-re 11,8% volt.

A likviditás lefedettségi mutatóra (LCR¹⁰ vonatkozó követelmény 2015. január 1-től hatályos, a 100%-os szintet 2019-től kell teljesíteni. A mutató a Group 1 esetében 2014 június végén 121%-os volt (2 százalékponttal magasabb a hat hónappal korábbinál), míg a Group 2 átlagos LCR-je 132%-ról 140%-ra nőtt. A 100%-os célszintet a mintában résztvevő bankok 80 százaléka lépte túl, míg a 60%-os minimum szintet 96 százaléka. A nettó stabil finanszírozási mutató (NSFR¹¹) a Group 1 bankoknál 110%, míg a másik csoportban 114%/ volt. (Az NSFR-t jelentő bankok 92 százaléka meghaladta a mutató 90%-os értékét, míg 80 százaléka a 100%-os szintet is teljesíteni tudta.

I.2.4 További BCBS dokumentumok

A fentiekén túl a Bizottság a kockázatokra vonatkozó aggregált adatszolgáltatás alkalmazásáról készített második jelentését is megjelentette. A kockázati adatszolgáltatás a rendszerszempontról fontos globális bankokra (G-SIBs¹²) vonatkozik és teljes egészében 2016-tól kell teljesíteni. Az érintett 31 bankból 2014-ben a korábbi 10-zel szemben 14 bank jelezte, hogy az adatszolgáltatási kötelezettségnek az előírt határidőre nem tud teljes egészében eleget tenni.

A 2006. júniusi felügyeleti útmutató helyettesítésére a Bizottság konzultációs dokumentumot publikált a várható hitelezési veszteség (ECL¹³) számviteléről. Az egyes joghatóságok ECL számvitele közötti különbségeket érzékelve az útmutató tervezet az ECL számvitel konzisztens alkalmazását kívánja támogatni, és – az IFRS-sel és az egyéb számviteli sztenderdekkel összhangban - 11 alapelvet fogalmaz meg a hitelezési veszteségek elszámolásával kapcsolatban.

Ezzel párhuzamosan a globális pénzügyi szabályozó hatóságok közös fóruma (Joint Forum) jelentést adott ki az ágazatokon átnyúló (bankokat, befektetési szolgáltatókat és biztosítókat egyaránt érintő) hitelkockázat kezeléséről.

Az IOSCO-val közösen a Bizottság a nem központi szerződő féllel elszámolt derivatív ügyletek letét elhelyezési (margin) követelmények alkalmazását is felülvizsgálta.

II Európai szabályozás

II.1 Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM¹⁴) – Európai Központi bank

II.1.2 Az EKB éves jelentése a felügyeleti tevékenységről - A 2015-ös év prioritásai

Az EKB idei évre szóló felügyeleti prioritásai a hitelkockázatokat érintően elsődlegesen az átfogó eszközértékelés eredményeire építenek. A közös felügyeleti csoportok (JSTs¹⁵) ellenőrzik, hogy a bankok figyelembe veszik-e a vizsgálat számszerű eredményeit, a javító intézkedéseket következetesen hajtják-e végre, pótolják-e a fennmaradó hiányosságokat. A JST-k az átfogó értékelésből kimaradt portfóliókat is szorosan figyelemmel kísérik. A vállalati szegmenseket illetően

---

¹⁰ Liquidity Coverage Ratio

¹¹ Net Stable Funding Ratio

¹² Global Systemically Important Banks

¹³ expected credit loss

¹⁴ Single Supervisory Mechanism

¹⁵ Joint Supervisory Teams

kiemelten vizsgálják a nagy tőkeáttételű hitelkihelyezéseket. A hitelkockázat kezelési funkciók hatékonyságára megbízhatóságára és megalapozottságára ugyancsak nagy hangsúlyt helyeznek. A feltárt módszertani gyengeségeket, a nem teljesítő kitettségek rossz besorolását, a hibás tartalékképzési modelleket igyekeznek kiküszöbölni, elősegítve a számviteli gyakorlatok harmonizálását, az egyenlő versenyfeltételek kialakítását.

Az üzleti modellek és a nyereségességi ösztönzők vizsgálata, az agresszív hozamvadász stratégiák szemmel tartása szintén kiemelt feladat. Az intézményi szintű vállalatirányítás - az igazgatóság összetétele, szakértelme, sokfélesége, feladatai, a vállalati kultúra - valamint a vezetői információs rendszerek hasonlóan a JST-k fókuszában vannak. A kockázatvállalási hajlandóság valamint az üzleti gyakorlat minőségvizsgálati rendszerét még csak most alakítják ki.

Súlyponti téma marad a tőke megfelelés és a likviditás, amelyek megítélésében a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat (SREP¹⁶) alapvető. A banki belső modellek validálása (hitelesítése) terén felmerül a felügyeleti gyakorlatok konvergenciája, koherenciájának a javítása. A CRR/CRD IV áttérési folyamatban az EKB górcső alá veszi a nemzeti diszkréciókat, és a tőke minőségét illetően az egyes SSM országok között meglévő különbségek mérséklésére törekszik. A működési kockázatok terén az egységes felügyelet kiemelten kezeli a vállalatirányítási keretek alkalmazásának a vizsgálatát, a jelentős veszteség feltárását és enyhítését.

A közvetve felügyelt – kevésbé jelentős – intézmények esetében a 2015-ös év átfogó célja a felügyeleti módszertan felépítésének és szerkezetének a véglegesítése az illetékes nemzeti hatóságokkal való együttműködésben. A felügyeleti módszertanok jobb összehangolására horizontálisan is szükség van. Kiemelt feladat a nagy teherbírású információcsere rendszerek és együttműködési csatornák kialakítása, és mindenekelőtt az SSM team-kultúrájának a kifejlesztése.

A márciusban publikált éves jelentés - a negyedéves jelentéseket mintegy összegezve - részletesen bemutatja az SSM szervezetét, alapjainak a lerakását, gyakorlati megvalósítását, valamint beszámol a rendelkezésére bocsájtott költségvetési források felhasználásáról. A függelékben az EKB által elfogadott, a bankfelügyelet általános keretrendszeréhez kapcsolódó jogszabályok jegyzékét is közlik.

II.1.2 Kerekasztal a felügyelt nagybankok vezetőivel

A március végén az Európai Bankföderáció részvételével tartott találkozón az EKB - a javítás szándékával - fontosnak tartotta, hogy feltárják azokat a területeket, amelyeken az SSM az előző felügyeleti rendszerrel összehasonlítva rosszabbul működik. A megbeszélésen megállapították, hogy a szabályozási bizonytalanság fennmaradása nagyban megnehezíti a bankok tőketervezését. Ez a bizonytalanság a fő tényezője annak is, hogy az EU bankok könyvszerinti értékhez viszonyított ára alacsonyabb a más joghatóságokban tapasztaltnál. Az EKB eltökélt a nemzeti diszkréciók lebontásában, a célkeresztben a konzisztens felügyelést szem előtt tartva a tőke definíciója áll. A belső minősítésen alapuló modelleket érintően az SSM most dolgozza ki a felülvizsgálat kritériumait és koncepcióját. A SREP során előírt többlettőkét illetően vitatott, hogy azt a tőkepufferek feltöltése előtt, vagy után kell biztosítani.

II.1.3 Az EKB rendelet tervezete a pénzügyi információk felügyeleti jelentési kötelezettségéről

A jelentési kötelezettség egyaránt kiterjed a jelentős (significant), nemzetközi számviteli szabványt alkalmazó csoportokra; a jelentős, nemzeti számviteli szabványt alkalmazó csoportokra; a kevésbé jelentős (less significant), nemzetközi, illetve nemzeti szabványt használó intézményekre; valamint az SSM-en kívüli, illetve harmadik országbeli csoportok fióktelepeire, illetve leányvállalataira. A rendelet a fenti besorolások szerint meghatározza az egyes – egyedi, illetve konszolidált alapon teljesítendő - jelentések formátumát, gyakoriságát, hivatkozási időpontját és határidejét. Az illetékes

---

¹⁶ Supervisory Review and Evaluation Process

nemzeti hatóságoknak ellenőrizniük kell a jelentett adatok minőségét és megbízhatóságát és az ellenőrzött adatokat továbbítják az EKB-nak.

II.1.4 Az Anacredit¹⁷ project módosítása

Az EKB - nem kis részben felügyeleti funkciójához kapcsolódóan - központi analitikus hiteladatbázist¹⁸ kíván létrehozni. A több oldalról kapott bírálatok hatására módosítottak az egyedi hitelinformációk begyűjtését is megcélzó projekten; a tervezett kétfázisúról háromfázisúvá alakítva azt. Az első lépésben kizárólag statisztikai célú információt kell szolgáltatni; és a második lépésben is csak a jelentős intézmények konszolidált adatait kérik. A háztartási hitelekre vonatkozó adatokat a harmadik lépésben gyűjtik, de a tagállamok a jelzáloghitelekre vonatkozó információ igényük függvényében már korábban is aktiválhatják ezt a funkciót. A módosítás következtében az első fázis megvalósítása 2016. decemberről 2017. decemberre toódik.

II.2 Strukturális reform

A parlamenti jelentéstevő (rapportőr), Gunnar Hökmark 2015. január 7-én hozta nyilvánosságra a bankszektor strukturális reformjával kapcsolatos jelentését/ módosító javaslatait. A javaslatokhoz fűzött indoklásában a rapportőr elismerte az univerzális bankrendszerből származó előnyöket. Érvelése szerint:

- 1.) A specializált bankok inkább kitétek a rendszerszintű sokkoknak és az eszközárak csökkenésének, mint a diverzifikált bankok.
- 2.) Az európai bankmodell több száz év alatt alakult ki, alkalmazkodva az európai gazdaság szerkezetéhez. Az univerzális bankok szerepének a csökkenése nem eredményezné az egyéb finanszírozási csatornák gyors fejlődését, inkább az új intézmények és a hitelezés lassú fejlődéséhez, ezáltal a beruházások csökkenéséhez vezetne.
- 3.) A szabályozási környezet nagymértékben átalakult, a válság óta számtalan új jogszabály (CRR/CRD4, SSM, SRM, BRRD, DGSD, tőkepiaci rendeletek és direktívák) lépett életbe, teljes mértékben megváltoztatva a pénzügyi piacok felépítését.

A hitelezés és a finanszírozás több alapvető tőkét, több válságrendezésbe bevonható (bail-inable) tőkét, szigorúbb kockázatkezelést, hatékonyabb felügyeletet, s egyszersmind a bankok befektetői általi, prudensebb ellenőrzését feltételezik. Jelenleg a túl kevés beruházás, illetve a pénzügyi közvetítés szabályozott intézményekből való kikerülése hordozhat új rendszerkockázatot.

A bizottsági javaslat az egységes szabálykönyvet kívánja lezárni, oly módon, hogy kezeli azt a rendszerkockázatot, amely az új szabályok ellenére is fennmarad. A jelentés tevő egyet ért ezzel a megközelítéssel, de véleménye szerint kockázat alapú szabályozásra van szükség, amely nem vezethet a tranzakciók szabályozott és felügyelt szektoron kívülre kerüléséhez. Fontos továbbá, hogy a megoldás összhangban legyen a Bank Helyreállítási és Szanálási Irányelvvel (BRRD¹⁹), amelyben a kereskedési tevékenység leválasztása csak egy lehetséges út a szanálhatósághoz, a tőke emelése, illetve az aktivitás csökkentése mellett. A válságrendezésbe bevonható (bail-inable) tőke/kötelezettségek nagysága alapvető a kereskedési tevékenység kockázatának a megítéléséhez. Mindemellett arra sincs bizonyíték, hogy a kereskedési tevékenység kockázatosabb lenne a hitelezésnél, sőt inkább ellenkezőleg. Ebből adódóan a rendszerkockázatok kezeléséhez sokkal inkább a kockázatalapú, mint a szerkezeti közelítés lehet eredményes.

A rapportőr által a fenti szellemben javasolt módosítások - kritikusi szerint - felpuhítja az eredeti javaslatot és hatékonytalanná teszi a szerkezeti reformot. A nemzeti diszkréciók lehetővé tételével aláássza az egységes szabálykönyvet, a kockázattal súlyozott eszközök alapul vételével szűkíti az

¹⁷ Lásd a 2014 második negyedéves jelentésünket

¹⁸ Analytical Credit Dataset (AnaCredit)

¹⁹ Bank Recovery and Resolution Directive

érintett intézmények körét. A javasolt egyedi döntéshozatal a kívánatos makroprudenciális helyett, mikroprudenciális közelítést eredményez. A javasolt módosítások számottevően enyhítenék a csoporton belüli nagykockázatokra vonatkozó korlátokat.

Az Európai Bankföderáció ugyanakkor a automatikus leválasztástól való távolodást és a szélesebb eszköztár alkalmazását a helyes irányba tett lépésként értékelte.

II.3 Az Európai Bizottság Zöld Könyve a Tőkepiaci Unióról (CMU²⁰)

Az Európai Bizottság tőkepiaci unióról februárban közreadott zöld könyvének célja, hogy a konzultációs folyamat során kapott sokoldalú vélemények figyelembe vételével kidolgozzon egy akció tervet. Az akció terv tartalmazza azokat az építőköveket, melyek a tőkepiaci uniót 2019-re teljes mértékben működővé teszik.

A 2014 második felében felálló új Bizottság legfontosabb prioritása a növekedés és a foglalkoztatottság javítása, amelynek egyik motorja a CMU megvalósítása lehet. Jelenleg a világ többi részéhez képest az európai gazdaság túl nagymértékben függ a bankhitelektől és finanszírozásában viszonylag kis szerep jut a tőkepiacoknak. Bár a Római Szerződés már 50 évvel korábban megfogalmazta a tőke szabad áramlásának követelményét, az európai tőkepiacok integrációjára nem történt tényleges előre lépés és a pénzügyi válság tovább fokozta a töredezettséget. A tőkepiaci unió a Bizottság szándékai szerint:

- elősegíti, hogy a vállalatok - ezen belül is a KKV-k -, valamint az infrastruktúra projektek több beruházási forráshoz jussanak,
- a világ egyéb részeiből befektetéseket vonz Európába,
- a finanszírozási források szélesebb körének megnyitásával növeli a pénzügyi rendszer stabilitását.

A tőkepiaci unió megvalósítása hosszú távú feladat, sokéves folyamatos erőfeszítés eredménye lehet, de ez nem zárja ki a rövid távú intézkedések szükségességét. Ezért a Bizottság az elkövetkezendő hónapokban:

- javaslatokat tesz a jó minőségű értékpapírosítás ösztönzésére, és a banki mérlegeket alkalmassá teszi a hitelezésre;
- felülvizsgálja a prospektus direktívát, hogy a cégek - különösen a kicsik - könnyebben jussanak finanszírozáshoz és elérjék a határon túli befektetőket;
- megkezdi a KKV-kra vonatkozó hitelinformációk elérhetőségének a javítását, ezzel könnyítve a befektetők beruházási döntéseit;
- a szektorral együttműködésben páneurópai zártkörű kibocsátási (private placement) rendszert hoz létre, a kisebb vállalatokba való közvetlen befektetések bátorítására;
- támogatja az új hosszúlejáratú európai befektetési alapok létrejöttét az infrastrukturális és egyéb hosszú távú projektekbe történő befektetések becsatornázására.

A Bizottság már eddig is fontos lépéseket tett az egységes európai szabálykönyv megalkotására (MIFID 2, EMIR, a piaci visszaélésekre vonatkozó rendelet és irányelv, az alternatív befektetési alapkezelőkre vonatkozó irányelv, stb.), de tisztában van azzal, hogy a 28 tagállamban meglehetősen eltérő a tőkepiacok fejlettsége. Kifejezetten biztatta a tagállamokat, hogy nemzeti sajátosságaik bemutatásával is járuljanak hozzá a május közepéig tartó konzultáció sikeréhez.

---

²⁰ Capital Market Union

II.4 Az EU Pénzforgalmi irányelvének módosítása (PSD II)

A jogszabály előkészítés folyamata a végső fázisába, az úgy nevezett „háromoldalú tárgyalások” (trialógus) szakaszába lépett. Az Európai Bizottság, a Parlament és a Tanács véglegesíti a tervezetet, s várhatóan a lett elnökségi periódus végére megszületik a direktíva.

A tervezet kiemelten legfontosabb eleme a harmadik fél fizetési szolgáltató, a TPP irányelvbe iktatása:

- a TPP-k (fizetésindítási, illetve számlainformáció adási) szolgáltatásainak igénybevétele minden banki fizetési számlatulajdonosnak alapjoga lenne. A bank nem tagadhatná meg, ha számlavezetett ügyfele a TPP-n keresztül ad instrukciót számára. A TPP-nek természetesen szigorú feltételeknek is eleget kell tennie: nem lehet nála ügyfélpénz, csak a legszükségesebb ügyféladatokat tárolhatja, csak az Európai Bankhatóság (EBA) által meghatározott szigorú, biztonságos szabvánnyal kommunikálhatna az ügyfél bankjával, illetve magával az ügyféllel is, továbbá a TPP-nek joga lenne a számlavezető bank által, ügyfelének átadott titkos ügyfél-azonosító kezelésére is. Különösen ez utóbbi tervezetbeli elem ellen lép fel határozottan az európai bankszakma. Az ügyfél-azonosítók harmadik félnek történő feltárása ugyanis aránytalan kockázatot visz a folyamatba.
- Ugyancsak ellenzik a bankok, hogy a tervezet tiltsa a számlavezető bank és a TPP közti szerződést. A tervezet az EBA által kidolgozandó kommunikációs szabványra bízna a felek közti kapcsolatokat, a banki álláspont viszont lehetővé tenné a számlavezető banknak, hogy további – az ügyfele biztonságát szolgáló - elemekről is szerződjön a TPP-vel.
- Ha adott ügyfélmegbízás - a TPP hibájából - hibásan, késedelmesen teljesül, vagy meghíúsul, akkor a számlavezető köteles az ügyfelét kártalanítani, de kérésére a TPP azonnal megtéríti ezt az összeget és a TPP köteles bizonyítani, hogy a saját érdekkörében nem merült fel hiba. (Ez fontos változás az induló tervezetekhez képest, ahol a számlavezető bankon volt a bizonyítási teher.),
- A TPP jogosult lenne távolról hozzáférést biztosító fizetési eszközt kibocsátani. A bankszakma ellenzi e jogosultságot, különösen azt a megoldást, hogy a TPP a bank által vezetett számlához bocsátana ki „bankkártyát”.

II.5 Európai Bankhatóság (EBA)

A CRD-ben kapott felhatalmazásának megfelelően az EBA még 2014 végén végleges útmutatót adott ki **a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat (SREP) során alkalmazandó közös eljárásokról és módszertanokról**. Ez az útmutató az egységes európai szabálykönyv (Single Rulebook) kulcseleme, célja a belső piac működésének a javítása, a bankszektor hatékony, mélyreható és egységes színvonalú felügyelete. Nagyon fontos lépést jelent az egységes európai piac konzisztens felügyeleti kultúrájának a kialakításában, közös kereteket biztosítva a felügyeleti értékeléshez. Az útmutató négy fő blokkból áll: (i) az üzleti modell elemzése, (ii) a belső vállalatirányítás értékelése, (iii) a kockázatok tőkéhez viszonyított értékelése és a tőke megfelelés értékelése, (iv) a kockázatok likviditáshoz viszonyított értékelése és a likviditás megfelelőségének az értékelése. Az értékelések összegzéseként egy közös pontszámot (scoring) alakítanak ki, és egységes módon határozzák meg a szükséges többlettőkét, és/vagy likviditási követelményt. Az útmutató az arányosság elvének, valamint a felügyeleti elbírálás fontosságának az elismerésével valamennyi európai felügyelet számára rugalmas, de jól körülhatárolt kereteket biztosít. Az uniós tagállamokban és az SSM-nek 2016. január elsejétől kell alkalmazni, az útmutatóhoz igazítva a jogszabályi kereteket és a felügyeleti gyakorlatokat.

Az EBA márciusban aktualizálta a félévente kiadott **kockázati térképét (Risk Dashboard)**, amely 55 EU bank 2014. szeptemberi adatai alapján tárja fel a legfontosabb kockázati tényezőket. A felmérés legfontosabb megállapításai a következők:

- A tőkeegfelelési mutatók emelkedésének a pozitív trendje a vizsgált negyedévben is folytatódott, főként a megtermelt (és ki nem fizetett) eredmény és a tőkeemelések révén.
- Ha alacsony szinten is a hitelezési portfóliók minősége stabilizálódott. Az egyes bankok és országok között nagy különbségek tapasztalhatók.
- A bankszektor jövedelmezősége továbbra is volatilis és az előző évekhez képest alacsony.
- Az összesített hitel-betét arány csökkent és történelmi mélypontra van. Az országok közötti különbségek e tekintetben is nagyok.

II.6 Európai Bankföderáció

Az Európai Bankföderáció a negyedév során az alábbi konzultációkban juttatta el véleményét az illetékes szabályozó hatóságoknak:

- FSB konzultáció a teljes veszteségviselő kapacitásról
- BCBS konzultáció a tőke alsó korlátjáról
- BCBS konzultáció az értékpapírosításról
- BCBS konzultáció a nettó stabil finanszírozási mutatóra vonatkozó közzétételi követelményekről
- BCBS konzultáció a hitelkockázat sztenderd módszerének a felülvizsgálatáról
- BCBS konzultáció a bankokra vonatkozó vállalatirányítási alapelvekről
- EKB rendelet a pénzpiaci alapokra vonatkozó statisztikai jelentésekről
- ECON jelentés a szerkezeti reformról
- EBA konzultáció az IRB követelményekről
- EBA konzultáció az egyszerű, sztenderd és transzparens értékpapírosításról
- EBA konzultáció a betétbiztosítási díjszámítási módszerekről
- EBA konzultáció az LCR-re vonatkozó felügyeleti jelentésről
- EBA konzultáció a szanalási kollégiumokról
- EBA konzultáció a helyreállítás/szanalás alatti értékelésről
- EBA konzultáció a bail-in során alkalmazott adósság részvény konverziós arányról
- EBA konzultáció a bail-in szerződéses elismeréséről
- EBA konzultáció a részvényesek bail-in, illetve leírás során történő kezeléséről és a tőkeinstrumentumok átváltásáról
- EBA konzultáció a MREL²¹ forrásokkal szembeni követelmények meghatározásáról
- EBA konzultáció a lejárt hitelkötelezettségek materiális küszöbértékéről
- EBA konzultáció a lakossági banki termékekre vonatkozó termékáttekintésről és vállalatirányításról (POG)

---

²¹ Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities